

RAPORT ANUAL 2018

CUPRINS

CONDUCEREA ROMATSA ÎN ANUL 2018

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE

Biban Mircea	președinte (de la 12.03.2018)
Gheran Cătălin	președinte (de la 19.02.2018 până la 12.03.2018)
Nițu Mărioara	membru
Tărteață Cristina	membru
Andronic Cristina	membru
Gâdea Adrian	membru
Udroiu Mihaela	membru
Gheran Cătălin	membru (de la 11.01.2018)
Biban Mircea	membru (de la 05.03.2018)
Pâslaru Florin-Costin	membru (de la 28.09.2018)
Alexandru Cosmin	membru (până la 05.03.2018)
Gavrilă Georgeta	membru (până la 05.03.2018)

ECHIPA MANAGERIALĂ

Mircea Boștină	director general (de la 01.06.2018)
Cârnu Fănică	p. director general (de la 05.03.2018 până la 31.05.2018)
Cimpuieru Valentin	p. director general (până la 02.03.2018)
Cârnu Fănică	director general adjunct
Șerban Adrian Remus	director departament operațional
Cimpuieru Valentin	director departament tehnic dezvoltare (de la 03.03.2018)
Bondor Bogdan	director departament tehnic dezvoltare (până la 02.03.2018)
Mircea Cosmin	director ATM (până la 08.01.2018)
Kramer Alexandru	p. director economic (de la 01.04.2018)
Nicolai Eugen	p. director economic (până la 31.03.2018)
Miroiu Valentin	director siguranță și calitate

Dumitrescu Cosmin	director tehnic
Vigu Constantina Titea Dragoș	p. director juridic și administrativ (de la 21.11.2018) director juridic și administrativ (de la 19.02.2018 până la 20.11.2018)
Surugiu Andrei	p. director juridic și administrativ (până la 18.02.2018)

ACTIVITATEA OPERAȚIONALĂ, TEHNICĂ, SIGURANȚA ȘI CALITATEA SERVICIILOR FURNIZATE

ACTIVITATEA OPERAȚIONALĂ

Managementul Activității de Rută

Activitățile desfășurate în anul 2018, au fost următoarele:

1. Optimizarea structurii de rute ATS pentru conformarea cu structura ERNIP în vigoare

Planul de îmbunătățire a rețelei de rute la nivel european:

- modificarea a 12 segmente de rute ATS, din care: 3 modificări au intrat în vigoare la data de ciclu AIRAC 24.04.2018, alte trei la data de 16 august 2018, iar restul este în proces de obținere a aprobărilor din partea CMSA și, ulterior, din partea Autorității Aeronautice Civile Române (AACR);
- au continuat activitățile pentru implementarea proiectelor/activităților prevăzute în ERNIP, ediția în vigoare.

În acest context au fost desfășurate următoarele activități:

- 1.1 Activități privind modificarea structurii de rute ATS în spațiul aerian inferior în vecinătatea CTR Iași prin:
 - introducerea a două noi segmente de rută (LESVO-ISI și ABOLO-IDRUP) și modificarea sensului rutei Y32 în bidirecțional. S-au întreprins demersurile necesare pentru obținerea aprobării din partea CMSA. Această activitate este în continuarea celei finalizate la 2 martie 2017 prin implementarea rutelor Y32, Y33 și Y34. Termenul de implementare prevăzut este data de ciclu AIRAC cea mai urând disponibilă după parcurgerea tuturor etapelor necesare în vederea obținerii aprobării modificării sistemului, conform reglementărilor în vigoare;
 - modificarea rutei T802 – segmentul ULGAP-BUSES prin coborârea nivelului minim la FL70. Modificarea a intrat în vigoare începând cu 26 aprilie 2018.
- 1.2 Activități privind implementarea unei structuri de rute modificate în vecinătatea CTR Craiova.
Au fost modificate următoarele rute ATS:

- Y88 și T226 în sensul coborârii nivelului minim al căii aeriene pe două segmente de pe rutele menționate. Modificarea pentru segmentele ELDET-LELTI și ELDET-SODGO a intrat în vigoare la data de ciclu AIRAC din data de 26 aprilie 2018;
- Y88, L852 T226 în sensul coborârii nivelului minim al căii aeriene pe două segmente de pe rutele menționate (segment ELDET-VIKBI și, respectiv, VAMON-GIKU), T285 – prelungire cu segmentul TITEK-CRV.

Modificările au intrat în vigoare la data de ciclu AIRAC 16 august 2018.

În plus, față de cele de mai sus, s-au întreprins demersurile necesare pentru primirea acceptului din partea CMSA a unor modificări suplimentare celor menționate în structura de rute ATS din vecinătatea CTR Craiova, care va conduce la optimizarea operațiunilor de zbor pentru aeronavele care decolează și aterizează la Craiova, în sensul că acestea vor evolua continuu într-un spațiu aerian controlat și, în consecință, aceasta va conduce la creșterea nivelului de siguranță ATM.

Termenul de implementare prevăzut este data de ciclu AIRAC cea mai curând disponibilă după parcurgerea tuturor etapelor necesare în vederea obținerii aprobării modificării sistemului, conform reglementărilor în vigoare.

- 1.3 Activități privind implementarea a două noi rute ATS la interfața cu Ucraina și a două noi rute ATS între FIR Chișinău , București și Sofia.

A fost obținută aprobarea din partea CMSA și în prezent se desfășoară activități pentru elaborarea documentației în vederea obținerii aprobării modificării sistemului ATM.

Termen de implementare: data de ciclu AIRAC cea mai convenabilă luând în considerare faptul că este în curs de implementare noul sistem ATM 2015+ INDRA.

- 1.4 Analiza fluxurilor de trafic aerian din FIR București în contextul propunerilor transmise de Statul Major al Forțelor Aeriene de înființare a unor zone de antrenament pentru aeronavele multirol MIG-21 Lancer și F-16 în FIR București.

Rezultatele unei analize preliminare au fost discutate în luna mai 2018 și în trimestrul IV 2018. Activitatea este în desfășurare.

- 1.5 Activități de modificare a structurii de rute ATS în FIR București – spațiul inferior, astfel încât să se asigure evoluția continuă într-un spațiu aerian controlat a aeronavelor care decolează/aterizează pe aeroporturile din România, suplimentar activităților menționate la pct. 1.1 și 1.2.

S-a acordat prioritate pentru modificarea structurii de rute ATS în vecinătatea CTR-urilor unde se înregistrează creșteri ale volumului de trafic. S-a efectuat o primă analiză, în colaborare cu experții în activitatea de terminal, a situației din zona CTR-urilor Bacău și Iași, în urma căreia a rezultat ca primă măsură, ridicarea nivelului maxim la cele două CTR-uri la nivel 105, ceea ce va conduce și la modificări în structura de rute ATS în spațiul aerian inferior. S-a elaborat documentația necesară în vederea obținerii acceptului din partea CMSA și ulterior a acceptării modificării sistemului ATM de către AACR. Activitatea este în desfășurare și continuă în 2019.

- 1.6 Analiza evoluției fluxurilor din FIR București în contextul deschiderii noului aeroport de la Istanbul în toamna 2018. Analiza a fost efectuată în colaborare

cu experții ATM. Se urmărește evoluția procesului de implementare a TMA Istanbul extins în contextul deschiderii noului aeroport pentru a identifica măsurile necesare de întreprins având în vedere posibilul impact în structura fluxurilor de trafic spre/dinspre Turcia și survolând FIR București.

Pentru toate propunerile discutate în cadrul grupurilor de lucru RDGE, SEERM și RNDSG de modificare de rute ATS sau/și segmente de rută din FIR București sau conexe, care pot avea influență asupra fluxurilor de trafic aerian din FIR București se analizează fiecare propunere cu utilizarea aplicațiilor pentru proiectarea spațiului aerian SAAM/NEST.

2. Planificarea capacității operaționale pe termen mediu

În contextul participării la activitățile grupului Capacity Planning al NETOPS, anual se efectuează planificarea capacității operaționale pe timpul sezonului de vară.

De asemenea, se analizează prognoza STATFOR Base privind evoluția traficului pe termen mediu și se estimează cu ajutorul funcționalităților aplicației NEST, numărul de sectoare necesar a fi disponibile în cursul săptămânii și pe durata zilelor de week-end, pe parcursul sezonului de vară a anului în curs, cu respectarea următoarelor aspecte (în ordinea enumerată): încadrarea în capacitățile declarate de sector, reducerea overload-ului CTA, reducerea numărului de poziții de lucru utilizate, încadrarea în capacitățile declarate de sector, reducerea overload-ului CTA, reducerea numărului de poziții de lucru utilizate.

3. Participarea la activitățile coordonate de specialiștii în sisteme ATM în vederea extinderii operării FRA pe timp de noapte între CTA București, Budapesta și Sofia – SEEN-FRA și, respectiv CTA Bratislava – SEE-FRA.

Activitățile desfășurate pe linia obiectului de activitate al SMR sunt legate de elaborarea documentației justificative pentru implementarea conceptului SEEN-FRA, transmisă către AACR și către CMSA, în vederea obținerii acordului CMSA, participarea la elaborarea studiului de siguranță (din partea ROMATSA coordonarea elaborării este efectuată de către Direcția Siguranță și Calitate), procedurile de colaborare între unitățile ATS implicate (LoA), dacă este cazul, participarea la emiterea AIC de informare a operatorilor aerieni în legătură cu implementarea SEEN FRA, respectiv emiterea bazei pentru AIS pentru publicarea în AIP România.

4. Participarea, pe linia obiectului de activitate, la analiza proiectelor de acte normative și reglementărilor transmise spre consultare către AACT, Ministerul Transporturilor (MT) respectiv furnizarea pe linia de responsabilitate a opiniei privind noi propuneri legislative, precum și la analiza proiectelor de documente elaborate de organizațiile internaționale la care România este parte – EASA, EUROCONTROL, ICAO etc.

În prezent, la nivel european, EASA aduce la îndeplinire un proces amplu de amendare/aliniere a legislației aplicabile domeniului ANS/ATM. În acest context, sunt furnizate, pe linia de responsabilitate, opinii referitoare la propunerile legislative transmise în vederea consultării furnizorilor de servicii de navigație aeriană.

- analiza comparativă a propunerilor existente pentru modificarea la nivel național a Codului Aerian;
 - interpretarea juridică, pe linia sa de responsabilitate, a diverselor reglementări europene aplicabile domeniului operațional;
 - analizarea documentației suport pentru întâlnirea Network Management Board și realizarea Agendei detaliate în vederea participării reprezentantului ROMATSA la aceste întâlniri (reprezentantul ROMATSA participă și în cadrul NMB ca reprezentant al Danube FAB);
 - analizarea documentației suport pentru întâlnirile SSC și transmiterea opiniei către AACR ca reprezentant al României în acest for.
5. Coordonarea, elaborarea sau actualizarea , după caz, a procedurilor operaționale aplicabile cu precădere în domeniul serviciilor de trafic aerian de rută și în spațiul aerian de clasa G, precum și a procedurilor de coordonare între unitățile ATS ale ROMATSA și ACC București și unitățile ACC adiacente (LoAs). Au fost elaborate 2 proceduri PIN și au fost efectuate 20 amendamente la LoAs (interne și externe).

6. Activități privind implementarea Sistemului ATM 2015+ - INDRA

Participarea în cadrul echipelor de specialiști la dezvoltarea și implementarea Sistemului ATM 2015+, experții managementului de rută au elaborat proiectele de documente, respectiv proceduri de lucru cu noul sistem , aferente obiectului său de activitate și anume: Manual ATCO Sistem ATM – INDRA, ed. 1 și Procedura Safety Nets. Specialiștii participă și la Grupul de management al transferului de la sistemul Leonardo la Sistemul ATM 2015+ - INDRA.

7. Activități privind implementarea Regulamentului UE 1 079/2012 privind implementarea comunicațiilor radio cu ecart între canalele de 8,33kHz sub FL 195.

A fost elaborată evaluarea de risc și procedura de tratare a zborurilor neechipate sau exceptate de la echipare 8,33. Au fost amendate în mod corespunzător procedurile de coordonare - LoAs între unitățile ACC adiacente FIR București și ACC București, LoAs între ACC București și unitățile APP și TWR ale ROMATSA și Instrucțiunile privind furnizarea serviciului de informare a zborurilor și alarmare în FIR București. Acțiunea a fost finalizată la data de 31 decembrie 2018.

8. Indicatori de performanță

În contextul solicitării AACR privind cauzele depășirii valorii de referință a indicatorului de performanță KEA în anul 2016, experții au efectuat, în vederea elaborării unui punct de vedere argumentat, o serie de analize operaționale complexe, cu utilizarea unui volum semnificativ de date de trafic interogate și prelucrate cu aplicațiile dedicate SAAM/NEST. În acest context se înscrie și participarea specialiștilor managementului de rută la revizuirea părții aferente României din Planul de Performanță Danube FAB pentru cea de-a doua perioadă de referință (2015 – 2019).

Tot în acest context se înscrie și participarea expertului pentru managementul de rută la lucrările grupului de lucru organizat în cadrul ROMATSA pentru elaborarea Planului de Performanță pentru cea de-a treia perioada de referință.

9. Coordonarea implementării obiectivului FCM06 – Traffic Complexity Assessment, definit în European ATM Master Plan – Implementation Plan 2016 (ESSIP 2016), aplicabil României, având termen de finalizare în decembrie 2021.

10. Dezvoltarea Danube FAB din perspectivă operațională

A continuat cooperarea cu partenerii bulgari pentru analiza operațională pentru identificarea modalităților optime de colaborare, din perspectiva siguranței traficului aerian și a fluidizării fluxurilor de trafic, inclusiv pentru extinderea operațiunilor Free Route Airspace în regim H24.

În cadrul parteneriatului Danube FAB a fost realizat Studiul de pre-fezabilitate privind extinderea acestuia, rezultând ca soluții viabile extinderea cu spațiul aerian al Macedoniei și cel al Serbiei și Muntenegru. Astfel, partenerii Danube FAB au realizat o listă scurtă de activități operaționale pentru a fi propuse furnizorilor de servicii de navigație aeriană corespunzător acestor state. Macedonia, în urma unei întâlniri cu partenerul din Republica Bulgaria, și-a exprimat interesul de a deveni parte a Danube FAB. ROMATSA și BULATSA au considerat necesar a propune crearea unui Task Force format din experți din domeniile principale (operațional, tehnic, financiar, legal etc.) pentru a analiza impactul asupra Danube FAB în cazul aderării Macedoniei. În ceea ce privește Serbia și Muntenegru, în luna februarie 2018 a avut loc la sediul SMATSA o întâlnire la nivelul directorilor generali și operaționali în cadrul căreia au fost discutate aspecte privind activitățile operaționale agreeate de către partenerii Danube FAB, urmând ca, pentru moment, orice colaborare să fie realizată la nivel de ANSP. Specialiștii în managementul de rută au contribuit la buna desfășurare a ședinței găzduite de SMATSA, prin elaborarea prezentării pe domeniul operațional (măsurile operaționale și evoluția traficului la interfața cu Serbia și, respectiv, Bulgaria, între 2013 – 2017, cu adăugarea proiecției pentru iulie 2018, conform prognozei STATFOR Base, emise în martie 2017), susținută de delegația ROMATSA în cadrul acestei întâlniri de lucru.

11. Colaborarea civil-militară în scopul aplicării conceptului de utilizare flexibilă a spațiului aerian – are caracter de activitate permanentă

În acest context se menționează elaborarea sau actualizarea, după caz, a unor protocoale și/sau proceduri de colaborare civil-militară, a procedurilor de management pre-tactic și tactic al spațiului aerian, respectiv participarea la activități militare cu impact asupra activității de rută, după cum urmează:

- participarea la prima întâlnire a Airspace Access Working Group, organizată de USAF, concluziile urmând a fi aplicate în elaborarea documentelor de coordonare privind zborul aeronavelor militare SUA, inclusiv cele fără pilot la bord (MALE) în FIR București;
- participarea la redefinirea zonelor de zbor militare în contextul implementării FRA și intrării în operare a noului tip de avion de luptă;

- participarea la elaborarea protocoalelor pentru activitățile de zbor civil-militare complexe, naționale sau internaționale, cu impact asupra traficului aerian de rută.
12. Participarea, pe linia obiectului său de activitate, la acțiunile de recertificare ROMATSA ca furnizor de servicii de navigație aeriană, conform Regulamentului EC 1035/2011, 550/2004, cu modificările și completările ulterioare și 2018/1139. În decembrie 2018 a fost acordat de către AACR Certificatul CN nr. 09/14.12.2018.
 13. Participarea la activitățile grupului de lucru constituit la nivelul ROMATSA pentru implementarea Regulamentului EC 373/2017 și anume: analiza cerințelor prevăzute în regulament, analiza procedurilor și instrucțiunilor de lucru în vigoare în vederea actualizării acestora sau elaborării altora noi, după caz, pentru conformare cu noile cerințe. Analiza cerințelor pentru certificarea ATFM și ASM în vederea elaborării documentelor interne (proceduri, instrucțiuni etc.) corespunzătoare.
 14. Activități pe linia obiectului de activitate al managementului de rută privind implementarea Regulamentului UE 73 privind calitatea datelor aeronautice având în vedere că specialiștii managementului de rută sunt originari de baze pentru modificările din structura de rute ATS din CTA/FIR București.
 15. Elaborarea propunerilor de măsuri corective pe linia obiectului de activitate, în urma inspecțiilor și auditurilor efectuate de DSC, AACR și urmărirea implementării acestora.
 16. Efectuarea inspecțiilor operaționale la ACC București, conform planificării aprobate.
 17. Coordonarea elaborării evaluărilor de risc pentru modificările sistemului ATM aferente activității de furnizare a serviciilor de trafic aerian de rută și urmărirea aplicării măsurilor de reducere a riscurilor. Au fost evaluate patru evaluări de siguranță.
 18. Analiza evenimentelor de siguranță raportate (REAC) și urmărirea implementării măsurilor corective, dacă a fost cazul. Participarea experților în comisiile de cercetare ulterioară a unor evenimente ATM.
 19. Activități de instruire a personalului care urmează un curs de pregătire inițială în vederea obținerii licenței CTA stagiar – calificarea ADI/TWR și APP, care se desfășoară la DSNAR Constanța.
 20. Participarea la procesul de selecție a personalului care urmează cursul de pregătire inițială în vederea obținerii licenței CTA stagiar.
 21. Participarea la examinarea personalului CTA din cadrul ACC București în vederea avansării/promovării.

22. Coordonarea înființării unor noi zone restricționate pentru activități specifice combaterii c/derilor de grindină și elaborarea și/sau completarea/actualizarea corespunzătoare a procedurilor specifice.

Dat fiind impactul tot mai important al restricționării de spațiu aerian pentru lansarea rachetelor antigrindină asupra traficului aerian civil, experții managementului de rută, în colaborare cu alte servicii din domeniul operațional, vor continua să solicite/recomande dezvoltarea Sistemului Național Antigrintină prin utilizarea de către operatorii sistemelor respective și a altor metode de disipare a agentului antigrintină (generatoare de sol sau aeronave specializate). Au fost înființate 20 de noi zone de lansare antigrintină, care au devenit operaționale începând cu data de 21 iunie 2018.

23. Participarea la reuniuni RNDSDG/ICAO (Route Network Development Sub Group – ICAO EUR Region), RDGE/ICAO (Route Development Group – Eastern Part of the ICAO EUR Region), APDSG (ATM Procedures Development Sub-Group), subordonat NETOPS, CPSG (Capacity Planning Group), subordonat NETOPS, CECM/CANSO.

În cadrul CECM/CANSO reprezentantul ROMATSA participă la analiza și furnizarea de opinie în cadrul acestui for care influențează la nivel european, prin Luarea de Poziție a CANSO, a propunerilor legislative și nu numai, ce impactează activitatea unui ANSP.

De menționat că în această perioadă, la nivel CANSO (CECM și alte Task Force-uri subsecvente) au fost analizate diverse documente ce ar putea avea, în viitor, impact asupra domeniului ATM, și anume: Study on Airspace Architecture (Comisia Europeană va mandata SESAR JU pentru îndeplinire, cu implicarea Network Managerului), European Court of Auditor's (ECA) Report „Single European Sky: a changed culture but not a single sky”, desemnarea NM etc.

24. Întocmirea bazelor de amendare AIP România în conformitate cu modificările de spațiu aerian aferente competenței. Au fost emise 15 baze de amendament AIP și două circulare de informare aeronautică.

25. Activități permanente ale experților managementului de rută:

- participarea activă la optimizarea aplicațiilor SAAM/NEST, dezvoltate de EUROCONTROL/NM;
- efectuarea de studii diverse, cu utilizarea aplicației NEST (dezvoltată de EUROCONTROL) pentru analiza schemelor de închidere/deschidere sectoare și în contextul actualizării planurilor de capacitate pentru LSSIP (material pregătit pentru lucrările grupului CAPLAN);
- efectuarea de studii diverse pentru optimizarea structurii de spațiu aerian prin utilizarea de aplicații dedicate, astfel:
 - NEST (Network Strategic Tool), dezvoltată de EUROCONTROL – analiză preliminară
 - RAMS (ISA Software) – simulare de tip Fast Time
- participarea la încheierea de protocoale, proceduri, reglementări în colaborare cu instituții interne – MT, AACR, SMFA (Statul Major al Forțelor Aeriene) și utilizatori ai spațiului aerian – TAROM, AOPA, ARCA etc.;

- participarea la activități specifice colaborării civil-militare și programe de executare zboruri fără echipaj la bord (RPA).

Managementul Activității de Terminal

Principalele activități desfășurate în anul 2018, în domeniul managementului activității de terminal, au fost:

1. Optimizarea spațiului aerian

- FIR București – En-route
 - elaborarea de propuneri de optimizare a rutelor în regiunea Iași/Bacău în colaborare cu experții managementului de rută pentru stabilirea configurației rutelor noi (niveluri minime, puncte de raport noi, distanțe etc.) și formularea propunerilor pentru extinderea limitei superioare CTR Bacău și Iași (la nivel 105);
 - coordonarea modificării limitei orizontale CTR Băneasa.
- FIR București – Terminal
 - coordonarea implementării sau optimizarea procedurilor de zbor instrumental (coordonarea formularelor de cerințe operaționale ale CTA/operatori aerieni/SMFA, coordonarea cu proiectantul, coordonarea pentru validarea din zbor, coordonarea procesului de aprobare AACR și procesului de publicare);
 - demararea procesului de proiectare a procedurilor instrumentale de zbor pentru:
 - Tulcea – finalizarea raportului de proiectare a procedurii care include revizia procedurilor existente și implementarea procedurilor GNSS pe ambele direcții ale pistei, elaborarea raportului de reducere și evaluare a riscurilor pentru implementarea procedurilor;
 - Baia Mare – stabilirea cerințelor operaționale pentru revizia procedurilor existente și încheierea unui act adițional pentru proiectarea unei proceduri temporare NDB fără DME pentru perioada în care echipamentul DME nu este disponibil. Publicarea procedurii NDB RWY 09 fără DME;
 - Baia Mare – stabilirea cerințelor operaționale pentru revizia procedurilor existente și proiectarea unei noi proceduri ILS RWY 09 pe noul amplasament al echipamentului.
 - acordarea de asistență pentru Satu Mare pentru derularea contractului asigurat de aeroport – coordonarea cu furnizorul de servicii de proiectare pentru revizia procedurilor ILS și VOR – definirea cerințelor operaționale, analiza documentației. Publicarea procedurilor ILS/VOR revizuite;
 - coordonarea activității de proiectare și implementare a procedurilor PBN în România, inclusă în programul de finanțare europeană SPICE. Participarea în grupul de lucru SPICE, completarea documentației de

raportare a progresului, coordonarea cu Asociația Aeroporturilor din România (AAR) pentru sincronizarea activităților din program (proiectare vs. elaborare studii de teren și obstacolare), elaborarea caietului de sarcini și documentației aferente demarării procesului de licitație pentru achiziționarea serviciilor de proiectare a procedurilor de zbor instrumental.

2. Activitatea de coordonare a aeroporturilor din FIR București

- coordonarea cu Aeroportul Baia Mare – modernizarea infrastructurii aeroportuare și reamplasarea echipamentului ILS;
- coordonarea cu Aeroportul Craiova și experții tehnicieni - upgrade ILS CAT II (elaborarea analizei de risc, suspendarea procedurii);
- asigurarea suportului pentru înființarea Aeroportului Brașov (elaborarea punctelor de vedere, cerințe etc.);
- coordonarea și finalizarea acordurilor de furnizare de Servicii de Navigație Aeriană și procedurilor locale comune cu majoritatea operatorilor de aerodrom (aplicarea Regulamentului nr. 139/2014).

3. Proiecte de infrastructura

- participarea la grupul de lucru ATM 2015+:
 - completarea „adaption data” pentru configurarea sistemului (introducerea modificărilor amendamentelor AIP);
 - coordonarea grupului de lucru TWR – implementarea EFS;
 - participarea în grupul de management al transferului de la sistemul Leonardo la sistemul Indra
- upgradarea echipamentelor de radionavigație
 - întocmirea rapoartelor de evaluare și reducere a riscurilor pentru instalarea de noi echipamente de radionavigație sau înlocuirea acestora (înlocuirea ILS Craiova, Baia Mare, ILS Constanța).
- tranziția la utilizarea frecvențelor în ecart 8.33 kHz
 - asigurarea suportului pentru întocmirea documentației necesare pentru acceptarea modificărilor de către AACR;
 - actualizarea documentelor specifice (LoA, manuale operaționale etc.)

4. Pregătirea/informarea CTA

- informarea CTA privind intrarea în vigoare a unor noi reglementări sau modificarea acestora, stabilirea nivelului de pregătire CTA;
- informarea CTA privind intrarea în vigoare a unor modificări operaționale, stabilirea nivelului MBI;
- asigurarea examinării teoretice și practice pentru candidații CTA;
- participarea în comisiile de evaluare pentru avansarea sau promovarea CTA;
- asigurarea cursurilor teoretice și SIM de către trei specialiști ai managementului de rută pentru pregătirea ab-initio.

5. Centralizarea situației mișcărilor în FIR București și în zona terminală

- centralizarea lunară a situației mișcărilor pe toate aeroporturile din România;
- centralizarea lunară a situației mișcărilor în FIR București;
- transmiterea trimestrială a datelor către AACR.

6. Activități în coordonare cu AACR

- în domeniul navigației aeriene
 - cerințe de implementare de proceduri de apropiere instrumentală GNSS/LNAV în FIR București (în condițiile indisponibilității acoperirii EGNOS pe partea de Est a României);
 - organizarea întâlnirii pentru stabilirea mijloacelor de implementare a procedurilor GNSS în România (aprobarea documentației de proiectare, discuții privind utilizarea GPS, discuții privind verificarea din zbor a procedurilor GNSS etc.)
- în domeniul reglementărilor
 - participarea la consultări privind modificările legislative și propunerile de amendamente (RACR-CPPZI Ediția 2.0, amendamente RACR-ATS, Codul Aerian, PIAC-AD-SCOBST).

7. Alte activități operaționale

- inspecții operaționale
 - monitorizarea aplicării planurilor de măsuri stabilite în urma auditurilor sau inspecțiilor operaționale efectuate de către AACR, experții în siguranță și calitate și cei ai managementului activității de terminal din cadrul ROMATSA;
 - efectuarea inspecțiilor operaționale și elaborarea rapoartelor de inspecții.
- monitorizarea activității la unitățile APP și TWR
 - monitorizarea riscurilor aferente activității specifice turnurilor de control de aerodrom (TWR) și unităților de control de apropiere (APP), analiza Raportării Evenimentelor de Aviație Civilă (REAC), formularea de cerințe sau recomandări pentru reducerea riscurilor.
- consultări cu operatorii aeriени
 - participarea sau elaborarea de propuneri de mandat pentru participarea la întâlniri ale Asociației Aeroporturilor din România, întâlniri AOPA, AROPA, întâlniri cu Aeroclubul României;
 - consultări cu operatorii aeriени, AACR și specialiștii în siguranță și calitate în privința sesizărilor privind zgomotul în zona aeroporturilor - formulare răspunsuri petenți.
- participarea la grupuri de lucru
 - grup de lucru pentru Aeroportul Brașov;
 - grup de lucru privind Regulamentul 373;
 - grup de lucru pentru implementarea PBN;
 - grup de lucru al proiectului SPICE;

- grup de lucru pentru Remote Tower.
- deplasări la seminarii și ședințe operaționale
- elaborarea documentației specifice domeniului de activitate
 - coordonarea elaborării bazei amendamentului AIP;
 - emiterea bazei NOTAM;
 - actualizarea Manualelor Operaționale TWR, APP;
 - coordonarea întocmirii de proceduri de colaborare între subunitățile DSNA și aeroporturi;
 - coordonarea în vederea elaborării de proceduri de colaborare pentru spectacole/concursuri aeriene, lansări baloane etc.;
 - participarea la elaborarea de proceduri privind colaborare exerciții militare care au loc în spațiul aerian terminal;
 - formularea răspunsului/avizului la solicitări privind lansarea focurilor de artificii.

8. Obiective anuale

În anul 2018 nu au existat diferențe în raport cu obiectivele stabilite.

Managementul Pregătirii Profesionale și Organizarea resurselor CTA

Principalele activități desfășurate în cursul anului 2018, în domeniul Managementul Pregătirii Profesionale (SMPP) sunt următoarele:

- Managementul Resurselor Umane ATCO & Factori umani
 - participarea în cadrul comisiilor de evaluare organizate la unități ATS ale ROMATSA în vederea avansării sau promovării, după caz, a personalului CTA, care îndeplinea cerințele prevăzute în procedurile aplicabile;
 - observatori la audituri efectuate de AACR la subunitățile ROMATSA în procesul de supraveghere continuă, efectuat de AACR în calitate sa de NSA, conform reglementărilor aplicabile;
 - organizarea de selecții interne în unitățile ATS;
 - organizarea și monitorizarea executării cursurilor de conversie în vederea implementării noului sistem la ACC București și în celelalte subunități;
 - organizarea și monitorizarea executării cursurilor de obținere de autorizări suplimentare de unitate (extindere arie de competență) de către CTA declarați admiși pentru ocuparea posturilor vacante;
 - organizarea și monitorizarea executării cursurilor pentru obținerea autorizării de unitate la ACC București de către CTA Stagiari;
 - organizarea și monitorizarea executării cursurilor pentru obținerea autorizării de unitate la TWR de către CTA Stagiari;
 - organizarea și monitorizarea executării cursurilor de obținere de autorizări suplimentare de unitate (extindere arie de competență) pentru obținerea autorizării de unitate la TWR Otopeni de către CTA de la TWR Craiova și la TWR Bacău (dublă autorizare de unitate);

- organizarea și monitorizarea cursurilor de perfecționare a personalului ROMATSA efectuat în cadrul regiei de către IANS;
 - organizarea și monitorizarea de cursuri de instructori pentru CTA de la unități TWR;
 - organizarea și monitorizarea cursurilor de instructori pentru CTA de la unități ACC/APP;
 - participarea, împreună cu SMR și SRU, la organizarea și desfășurarea selecției de personal pentru cursul de pregătire inițială – 62 de cursanți;
 - asigurarea prin monitorizare și planificare la pregătire a numărului minim de instructori și evaluatori la fiecare subunitate.
- instruire
- a coordonat și urmărit activitatea de școlarizare/perfecționare prin cursuri interne și externe a personalului CTA, după cum urmează:
 - cursuri de perfecționare a personalului ROMATSA la EUROCONTROL – IANS;
 - a coordonat și urmărit efectuarea cursurilor necesare modificărilor structurii spațiului aerian:
 - organizarea și monitorizarea executării cursurilor de pregătire, pentru implementarea noilor structuri de spațiu aerian în FIR București;
 - organizarea și monitorizarea executării cursurilor de pregătire, pentru modificarea structurii de spațiu aerian în urma coordonării cu ACC adiacente;
 - a coordonat și urmărit efectuarea cursurilor pentru extinderea ariei de competență:
 - cursuri de pregătire CTA în vederea extinderii ariei de competență pe sectoarele din cadrul ACC București;
 - curs pentru obținerea de autorizări suplimentare de unitate CTA;
 - curs pentru obținerea de autorizări suplimentare de unitate CTA APP București pentru TMA NAPOC;
 - a coordonat și urmărit efectuarea cursurilor pentru menținerea competenței:
 - cursuri de pregătire de perfecționare și pentru situații neobișnuite și de urgență a personalului CTA desfășurate la simulatoarele din cadrul ROMATSA;
 - cursuri după întreruperea activității de CTA;
 - a coordonat și urmărit efectuarea cursurilor pentru obținerea licenței de CTA:
 - cursuri de pregătire la unitate (UTP) în vederea obținerii licenței CTA, desfășurate la unitățile ATC cu calificările ADI/TWR/APP, APS și ACS;
 - a coordonat și urmărit efectuarea cursurilor pentru obținerea autorizării de instructor;
 - cursuri instructori pentru CTA de la unități TWR;
 - cursuri instructori pentru CTA de la unități ACC/APP;
- licență

Experții managementului pregătirii profesionale au analizat și avizat, după caz, cererile de obținere/revalidare/reînnoire a licenței CTA sau calificărilor și autorizărilor asociate acestora, precum și:

- monitorizarea îndeplinirii cerințelor REG 2015/340 și Planurilor de Pregătire privind licențierea și pregătirea CTA;
- continuarea și finalizarea elaborării documentelor necesare implementării Regulamentului (UE) 2015/340:
 - a întreprins demersurile necesare către AACR, în cooperare cu experții în resurse umane, în vederea examinării absolvenților cursului ab-inițio pentru obținerea licenței CTA stagiar;
 - a întreprins demersurile necesare către AACR, în cooperare cu resursele umane, în vederea examinării CTA stagiar pentru obținerea licenței CTA cu calificările și autorizările de unitate corespunzătoare.
- competența lingvistică

Experții managementului pregătirii profesionale supraveghează examenele de competență în utilizarea limbii engleze (ELPAC) a întregului personal de dirijare și control de la toate unitățile ATS ROMATSA.

Organizația de pregătire CTA ROMATSA

- Recertificare ROMATSA – Organizație de pregătire
- Suplimentare de atribuții

A inițiat elaborat și a supus aprobării AACR documentația necesară recertificării ROMATSA ca Organizație de Pregătire CTA.

În acest sens:

- s-a efectuat mentenanța documentației necesare autorizării;
- s-a întocmit planul privind continuarea supravegherii activității Organizației de Pregătire CTA ROMATSA;
- pregătire cursuri externe
 - a monitorizat și gestionat desfășurarea de cursuri de pregătire profesională a personalului operativ ROMATSA într-o țară cu limba oficială engleză achiziționate în 2018;
 - a monitorizat și gestionat desfășurarea de cursuri de pregătire inițială în vederea obținerii calificării CTA pentru candidații declarați „ADMIS” în urma sesiunii de selecție din 2018.

- alte obiective
 - a coordonat și urmărit îndeplinirea obiectivelor pe linia obiectului de activitate al managementului pregătirii profesionale (obiectivele HUM) din LSSIP România;
 - a inițiat și derulat contracte cu EUROCONTROL IANS pentru pregătirea CTA în cadrul ROMATSA;
 - a inițiat și derulat contracte pentru certificarea RTF a CTA în cadrul R.A. ROMATSA;
 - a derulat contractul de pregătire PAIFA;
 - a participat, prin specialiștii săi, la activitățile Organizației de Pregătire în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 2015/340 ale Parlamentului European și al Consiliului stabilind cerințele comune pentru organizațiile de instruire a CTA;
- a elaborat, dezvoltat și menținut baza de date de evidență a diferitelor aspecte referitoare la pregătirea CTA.

Managementul Informațiilor Aeronautice

Principalele activități desfășurate în perioada 1 ianuarie 2018 – 31 decembrie 2018, în domeniul Managementul Informațiilor Aeronautice, au fost următoarele:

1. Managementul AIS

- efectuarea inspecțiilor interne operaționale unitățile care furnizează Serviciile de Informare Aeronautică (AIS) și urmărirea implementării măsurilor rezultate în urma auditurilor și inspecțiilor în domeniul AIS;
- participarea la dezvoltarea proiectului SEEN FRA (activități legate de domeniul AIS);
- asigurarea funcției de Client Security Officer (CSO) pentru ROMATSA în legătură cu Baza Europeană de Date AIS – EAD, gestionarea utilizatorilor și drepturile acestora în lucrul cu EAD, modulele SDO, PAMS, INO;
- coordonarea activităților operaționale în vederea reducerii programului de lucru la ARO/Briefing Timișoara:
 - elaborarea listei de verificări pentru stabilirea impactului asupra siguranței a modificării: „Modificare program de lucru la unitatea ARO/Briefing Timișoara”;
 - elaborarea raportului de evaluare și reducere a riscurilor pentru modificarea programului de lucru la unitatea ARO/Briefing Timișoara, ATM-AIM-RES2416-ARO LRTR, ediția 1.0 din 03.05.2018;
 - notificarea AACR privind modificarea programului de lucru la ARO/Briefing Timișoara – modificare acceptată prin adresa AACR;
 - actualizarea procedurilor de lucru și a procedurilor de colaborare, potrivit cerințelor de siguranță care au reieșit ca urmare a analizei de risc efectuate pentru această modificare;
 - obținerea acceptării modificării Sistemului ATM/ANS ROMATSA;
 - publicarea în AIP România a modificării programului de lucru la ARO/Briefing Timișoara;

- implementarea modificării începând cu data de 13.09.2018.
- selecția și pregătirea personalului de informare aeronautică:
 - participarea în comisiile de concurs/examen intern/extern ROMATSA organizate în vederea selecției de personal care să participe la cursul de pregătire inițială CITA Stagiari pentru ocuparea posturilor vacante de la ARO/Briefing București Otopeni;
 - organizarea și coordonarea următoarelor cursuri pentru personalul de informare:
 - cursul de pregătire inițială CITA Stagiari;
 - cursul de pregătire recurentă pentru CITA Instructor
 - susținerea materiilor de specialitate (informare aeronautică) la cursurile pentru personalul CITA, CTA și MET;
- modernizarea sistemelor pentru serviciile de informare aeronautică; în vederea realizării obiectivului INF 01 au fost derulate următoarele activități:
 - s-a constituit comisia de evaluare a ofertelor privind achiziția Sistemului Integrat Computerizat AIS;
 - comisia a revizuit documentația transmisă ca anexă la referatul de necesitate și estimare a valorii pentru această achiziție și a completat documentația de atribuire;
 - în data de 16.05.2018, Consiliul Tehnico-Economic ROMATSA a aprobat documentația de atribuire pentru achiziția Sistemului Integrat Computerizat AIS prin procedura de licitație deschisă;
 - documentația de atribuire a fost transmisă la Agenția Națională pentru Achiziții Publice (ANAP) spre validare în vederea publicării pe platforma electronică dar, ca urmare a ultimei modificări la legea achizițiilor publice, în data de 20.06.2018, documentația a fost respinsă, motivul fiind criteriul de atribuire utilizat. Comisia a modificat criteriul de atribuire conform prevederilor legale în vigoare și a retransmis-o ANAP spre validare în vederea publicării pe platforma electronică;
 - comisia de evaluare a ofertelor privind achiziția Sistemului Integrat Computerizat AIS a modificat documentația de atribuire conform solicitării ANAP în vederea validării acesteia pentru publicarea pe platforma electronică;
 - în cursul lunii decembrie a fost obținut acceptul ANAP pentru publicarea documentației pe platforma electronică (SICAP).

2. Furnizarea AIS

- primirea și analizarea bazelor AIS de la originatori, transmiterea de observații în vederea corectării și transmiterea lor spre aprobarea AACR, în vederea publicării;
- publicarea documentelor de informare aeronautică, care conțin, pe scurt, următoarele modificări la AIP România:
 - actualizarea informațiilor legate de statutul aerodromurilor certificate din România;
 - publicarea noilor zone antigrindină;
 - publicarea frecvențelor noi pentru aerodromurile LRSP și LRDV;

- modificarea rutelor RNAV T226, T802, L852 și Y88;
 - publicarea aerodromului VFR ARAD/Charlie-Bravo Siria;
 - publicarea aerodromului VFR BISTRITA/Bistrița;
 - publicarea heliportului VFR GHIMBAV/MIR AERO-Brașov;
 - actualizarea informațiilor referitoare la infrastructura aeroporturilor LROD, LRBC, LRSB, LRCV, LRSM, LROP, LRBM, LRBS, LRCL, LRAR, LRTR, LRTM, LRIA;
 - publicarea frecvențelor 8.33KHz pentru sectoarele BUDOP, MOPUG;
 - publicarea frecvențelor 8.33KHz pentru aeroporturile LRBC, LRBS, LRCL și LRTM;
 - publicarea informațiilor privind extinderea SEEN FRA;
 - publicarea tarifelor RANC/TANC în vigoare începând cu 01.01.2019.
- publicarea ediției 3.0 a hărților VFR România;
 - actualizarea hărții cu rute VFR în TMA NAPOC;
 - publicarea hărților de rută pentru spațiul aerian inferior și superior și a hărții FRA;
 - menținerea datelor aeronautice în Baza de date AIS europeană – EAD, modulele SDO (Static Data Operations) și PAMS (Published AIP Management System);
 - postarea pe site-ul propriu, www.aisro.ro, a elementelor Pachetului Integrat de Informare Aeronautică publicate;
 - ca urmare a analizei răspunsurilor la Chestionarele privind furnizarea AIS de către ROMATSA, completate de la abonații la documentele AIS, a fost obținut rezultatul prezentat în diagrama alăturată.

Managementul Informațiilor Meteorologice

În anul 2018 au fost realizate următoarele categorii de activități:

1. Asistență meteorologică:

- implementarea emiterii mesajelor de tip AIRMET de către CNPMNA – DR București începând cu luna iunie 2018, asigurând astfel conformarea cu cerințele Anexei 3 ICAO și RACR-ASMET. A fost finalizată procedura de lucru privind emiterea mesajelor AIRMET, a fost pregătit personalul operațional, au fost realizate configurările necesare pentru editarea și rutarea corespunzătoare a mesajelor. A fost anunțată implementarea mesajelor, folosind procedura EUR OPMET Update;
- implementarea schimbului de mesaje OPMET în format IWXXM, în vederea alinierii la recomandările cuprinse în Amendamentul 78 la Anexa 3 ICAO. În urma modernizării componentei TDS a Sistemului de Procesare Mesaje Meteorologice (realizată la începutul anului), s-a trecut la conversia mesajelor OPMET interne în mesaje IWXXM și transmiterea acestora în regim de testare Centrului OPMET regional Viena. De asemenea, fluxul internațional de mesaje IWXXM recepționat este distribuit și sistemului asociat Proiectului Pilot WXXM ROMATSA;
- implementarea produsului SIGMET Grafic pentru ATS – au fost parcurse etapele legate de emiterea acestui produs, anume: pregătirea personalului, configurarea

sistemului pentru editarea și transmiterea mesajelor, afișarea produsului prin intermediul terminalelor NIDS. Cu prilejul implementării noii versiuni NIDS în mediul operațional, acest produs va deveni disponibil pentru personalul ATC ROMATSA;

- preluarea datelor de vânt în altitudine din rapoartele MODE-S de la aeronave: a fost stabilit un flux continuu, în regim de testare, al acestor date către Sistemul de Procesare Date Meteorologice. Au fost realizate configurările necesare pentru asimilarea acestor date și urmează a fi dezvoltate aplicații specifice privind utilizarea lor în sprijinul activității operaționale;
- a fost întocmit și livrat studiul climatologic pentru aerodromul Tulcea (iunie 2018).

2. Derularea Planului Anual de Achiziții ROMATSA

- a fost încheiat contractul nr. 043/2018 pentru modernizarea componentei TDS (Test & Development) a Sistemului de Procesare Date Meteorologice, finalizat în luna mai 2018;
- participarea la elaborarea cerințelor operaționale pentru achiziția unui Sistem ATIS la DSN Iași; documentația a fost finalizată și procedura de achiziție a fost lansată în luna decembrie 2018;
- participarea la elaborarea ediției actualizate a caietului de sarcini în vederea achiziționării unui sistem de detecție a forfecării vântului la nivel jos bazat pe LIDAR la AIHCB. Procedura de achiziție s-a derulat în a doua jumătate a anului 2018 și a fost finalizată la începutul anului 2019;
- participarea la implementarea proiectelor „Instalare platformă meteorologică la aeroportul Craiova” și respectiv modernizarea sistemului ROMAWOS (suplimentarea senzorilor pentru operare CAT II), ambele finalizate în luna ianuarie 2019;
- achiziția de senzori meteorologici de rezervă: temperatură, umiditate pentru aerodromurile Bacău, Craiova, Târgu Mureș și Timișoara – procedură finalizată în luna septembrie 2018 – și respectiv barometre digitale pentru DSN București și Cluj – achiziție finalizată în luna noiembrie 2018;
- modernizarea Centrului de Pregătire în Meteorologie Aeronautică.

3. Selecția și pregătirea profesională

- coordonarea activităților pentru angajare personal MET la Birourile meteorologice de aerodrom Baia Mare, Craiova, Iași, Satu Mare, Târgu Mureș, Timișoara, Tulcea, București otopeni și CNPMNA;
- susținerea de cursuri în cadrul Centrului de Pregătire în Meteorologie Aeronautică (CPMA) de către experții în managementul informațiilor meteorologice pentru pregătirea personalului stagiar (personal nou angajat) și pentru menținerea competenței/promovarea personalului meteorologic operațional;
- susținerea de cursuri de meteorologie aeronautică pentru alte categorii de personal ROMATSA: curs TTI pentru personalul ATS, curs ADV Rating pentru personalul ATS-TWR, ATS-ACC și respectiv ATS-APP;

- a fost pusă în funcțiune platforma de instruire Moodle pentru pregătirea la distanță a personalului meteorologic (<http://tcaem.romatsa.ro>).

4. Expertiza de specialitate

- actualizarea procedurilor de lucru interne (procedurile-cadru de coordonare MET-PNA, de realizare a Manualelor Operațiunilor și a Planurilor Locale de contingență MET) precum și urmărirea implementării acestora la compartimentele MET;
- coordonarea activităților legate de mutarea BMA Bacău la un nou amplasament (întocmirea documentației specifice, supervizarea și monitorizarea transferului);
- analiza evenimentelor de siguranță raportate (REAC) și urmărirea implementării măsurilor corective, dacă a fost cazul;
- revizuirea expozeului ROMATSA (secțiunea MET) în vederea amendării Certificatului de furnizor de servicii de navigație aeriană;
- participarea în cadrul procesului de consultare inițiat de AACR pentru amendarea legislației naționale în domeniu (RACR-ASMET, RACR-LMET, PIAC-LMET);
- participarea la întâlniri de lucru cu reprezentanți ai companiilor aeriene, ai AOPA, AROPA și Aeroclubului României;
- participarea la activitățile grupului de lucru regional eGAFOR, proiect co-finanțat INEA prin CEF CALL 2016, având ca obiect dezvoltarea unui produs de prognoză grafică unitară a fenomenelor meteorologice periculoase pentru aviație pe rețeaua de rute a aviației generale;
- participarea la Danube FAB Training Board: finalizat în martie 2018, propunerile rezultate au fost acceptate de către steering Committee Danube FAB;
- participarea la activitățile legate de distribuirea mesajelor meteorologice, în cadrul grupului de lucru ICAo Data Management Group;
- participarea în cadrul echipei de experți pentru educație, pregătire și competențe din cadrul Comisiei pentru Meteorologie Aeronautică a Organizației Meteorologice Mondiale.

Colaborarea civil-militară

În cursul anului 2018, activitățile specifice colaborării civil-militare în domeniul managementului traficului aerian au asigurat continuitatea și coerența necesare aplicării constante a reglementărilor SES în planificarea și desfășurarea unor activități complexe, în scopul îndeplinirii atribuțiilor generale și specifice stabilite, în conformitate cu legislația și reglementările aeronautice naționale și internaționale.

În acest context, unitățile civile de trafic aerian au asigurat, în condiții de siguranță, controlul segmentelor GAT ale zborurilor militare, suportul operațional pentru unele misiuni speciale (zbor în formație, tactici speciale) și, împreună cu unitățile de trafic militare, au realizat coordonarea zborurilor GAT-OAT și managementul pre-tactic și tactic al spațiului aerian. În perioada menționată, a fost menținut nivelul ridicat al intensității și complexității zborurilor militare în spațiul aerian al României, manifestat în cursul anilor precedenți. În acest sens, au continuat dislocările în România a unor detașamente ale forțelor NATO, care au efectuat zboruri intense cu avioane de luptă în zone cu trafic aerian civil semnificativ. De asemenea, aeronavele NATO E-3A AWACS au executat zboruri aproape zilnic în spațiul aerian al

României, majoritatea misiunilor fiind efectuate și cu alimentare în aer. Totodată, au continuat misiunile executate, cu o frecvență medie de două zboruri pe săptămână, efectuate de aeronave militare ale SUA fără pilot la bord RQ-4 „Global Hawk” din clasa High Altitude Long Endurance – HALE. Faptul că aceste activități militare complexe au fost desfășurate fără evenimente de trafic majore, demonstrează eficiența întregului mecanism de colaborare civil-militară, care a cuprins managementul spațiului aerian, prin alocarea zonelor specifice și gestionarea lor în dinamică, precum și coordonarea traficului civil și militar în timp real prin intermediul structurilor dedicate.

În categoria activităților militare complexe sunt considerate și exercițiile, antrenamentele, zborurile demonstrative sau cele efectuate cu ocazia zilei naționale sau a altor sărbători. În acest sens, în anul 2018 a fost asigurată coordonarea civil-militară pentru 28 de activități complexe care au necesitat elaborarea unor protocoale dedicate prin care au fost agreate elementele concrete de rezervare și utilizare flexibilă a spațiului aerian și de coordonare tactică a traficului aerian general cu cel operațional.

În vederea asigurării condițiilor de desfășurare a unor activități de zbor sportive fără afectarea cerințelor operaționale militare, în perioada menționată au fost încheiate trei protocoale între ROMATSA, Aeroclubul României și Statul Major al Forțelor Aeriene dedicate zborurilor cu planeare în curenți ondulatorii, zborurilor cu balonul cu aer cald pentru stabilirea recordurilor de înălțime și Campionatului Național de Planorism.

Pentru îndeplinirea cerințelor privind coordonarea civil-militară a unor zboruri cu caracter special, au fost încheiate trei protocoale între ROMATSA, Statul Major al Forțelor Aeriene și operatori aerieni privați privind desfășurarea unor zboruri aerofotogrammetrice și de măsurare a parametrilor atmosferici.

În perioada 05 – 08.06.2018, la Iași, s-a desfășurat Convocarea anuală de analiză a colaborării civil-militare în managementul traficului aerian. Convocarea a fost organizată sub coordonarea Departamentului Operațional cu participarea reprezentanților Direcției Tehnice și Direcției Siguranță și Calitate, a direcțiilor regionale ROMATSA precum și a reprezentanților Autorității Aeronautice Civile Române și Aeroclubului României. Din partea militară au participat reprezentanți ai Statului Major al Forțelor Aeriene, Statului Major al Forțelor Navale, Ministerului Afacerilor Interne, serviciului Român de Informații și Centrului de Încercări de Zbor Craiova.

De asemenea, în cursul acestei perioade, experții colaborare civil-militară au desfășurat următoarele activități:

- continuarea sprijinului acordat în implementarea Local and sub-Regional Airspace management System LARA, prin participarea la reuniunea Grupurilor de Utilizatori LARA și coordonarea organizării cursului de pregătire a personalului operațional și tehnic din ROMATSA și SMFA pentru operarea LARA desfășurat la sediul ROMATSA în perioada 05-09.03.2018, cu instructori ai EUROCONTROL;
- organizarea a două întâlniri ROMATSA-SMFA la nivel de specialiști în domeniul tehnic, pentru derularea programelor comune în privința datelor radar, comunicațiilor radio și sistemelor tehnice utilizate în comun;

- participarea la analiza activităților de intervenție activă în atmosferă prin utilizarea rachetelor antigrindină (30.01.2018, la sediul Ministerului Agriculturii) și elaborarea noilor proceduri de coordonare pentru aceste activități;
- organizarea a trei reuniuni ale grupului de lucru ROMATSA-SMFA pentru redefinirea zonelor militare, în contextul implementării FRA și intrării în operare a noului tip de avion de luptă;
- finalizarea și semnarea Procedurilor de coordonare civil-militară în situații de criză;
- finalizarea și pregătirea pentru procesul de aprobare a noilor ediții ale Procedurilor de coordonare civil-militară a zborurilor și Procedurilor de cooperare privind siguranța zborurilor în cazul executării activităților potențial periculoase pentru aeronave în poligoane terestre, maritime și fluviale;
- pregătirea propunerilor și pozițiilor ROMATSA pentru deciziile Consiliului de Management al Spațiului Aerian;
- relaționarea cu operatorii aeronavelor fără pilot la bord în vederea asigurării desfășurării activităților cu aceste tipuri de aeronave f/ră impact asupra siguranței zborurilor aflate în responsabilitatea ROMATSA;
- reprezentarea ROMATSA în cadrul comitetelor relevante pentru colaborarea civil-militară la nivelul EUROCONTROL și NATO.

Sisteme ATM

Activitățile desfășurate în anul 2018, au fost:

1. Implementarea
 - a) extinderea SEEN FRA (South East Europe Night FRA) prin includerea Slovaciei respectiv CTA Bratislava în proiectul SEEN FRA, începând cu 6 decembrie 2018;
 - b) SEE FRA;
 - c) Regulamentul (CE) nr. 1 079/2012 de stabilire a cerințelor privind ecartul dintre canalele de voce pentru Cerul Unic European.
2. GMT INDRA și AviBit
 - a) elaborarea de proceduri, norme, instrucțiuni (PIN-uri), manuale specifice activității experților Sistemelor ATM și proceselor derulate în acest domeniu sau specifice operării sistemului ATM
 Această activitate implică participarea la elaborarea de PIN-uri noi sau actualizarea celor existente . Specialiștii participă la elaborarea procedurilor operaționale de lucru cu noile sisteme AviBit și INDRA. A fost elaborat Planul de transfer acesta fiind în faza de semnare la finalul anului 2018.
 S-a derulat activitatea de analiză a rezultatelor tehnice OLDI în vederea amendării corespunzătoare a LoA cu partenerii externi, în colaborare cu experții managementului de rută.
3. Participarea la derularea Programului de Dezvoltare și Implementare a Noului Sistem ATM ROMATSA 2015+
 Experții în sisteme ATM participă la activități ca testarea acestora, pregătirea, introducerea, actualizarea, verificarea în sistem a datelor de configurare (Adaption

Data). De asemenea, asigură managementul configurației proiectului ATM 2015+, al datelor de configurație și al documentației. Specialiștii asigură și managementul proiectului ATM 2015+. În urma derulării activităților legate de rezolvarea de către INDRA a observațiilor considerate critice de către ROMATSA pentru intrarea sistemului în operare, precum și a celor legate de simulator și de implementarea sistemului la unitățile TWR, au fost semnate:

- a) Actul Adițional prin care a fost agreat graficul de lucru care permite transferul în operațional al noului sistem ATM 2015+ începând cu luna aprilie 2019 și
- b) Actul Adițional prin care a fost agreată implementarea noilor funcționalități în faza 1 a sistemului ATM 2015+ referitoare la ACC, APP, TWRs.

În ultima parte a anului 2018 s-au desfășurat o serie de activități de testare a pachetului de funcționalități noi pentru faza 1, urmând ca această activitate să continue la începutul anului 2019, inclusiv cu teste de sistem integrate. De asemenea, pe parcursul anului 2018 s-a răspuns solicitărilor AACR de completare a documentației pentru autorizarea sistemului. La finalul anului 2018 nu au fost raportate disfuncționalități privind respectarea graficului de lucru agreat cu furnizorul.

4. DATA-LINK

Elaborarea Planului de implementare DLINK la nivel ROMATSA, transmis și către AACR; participarea la întâlniri cu AACR pe această temă.

5. Activități de sistem operațional (Leonardo)

- a) îmbunătățire sistem Leonardo (revizuirea documentației de sistem și testarea versiunii software),
- b) testarea geografiei aferente implementării modificărilor AIRAC,
- c) semnarea unui nou contract pentru asigurarea mentenanței și upgrade-ului actualului sistem ATM, astfel încât acesta să corespundă ultimelor evoluții tehnologice și de trafic. În acest fel, ambele sisteme ATM (INDRA și Leonardo) vor include funcționalitatea DATALINK asigurând conformarea cu Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 310/2015 al Comisiei de modificare a Regulamentului (CE) nr. 29/2009 al Comisiei de stabilire a cerințelor privind serviciile de legături de date pentru Cerul Unic European și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 441/2014.

6. A-SMGCS

Experții asigură, pe domeniul lor de activitate, coordonarea activităților pentru punerea în exploatare operațională a componentei de benzi electronice (DIFLIS) a sistemului de supraveghere a mișcărilor pe suprafața de mișcare a aerodromului AIHCB (componentă a A-SMGCS), aflată în curs de acceptare a modificării de către AACR, corelat cu implementarea sistemului INDRA (aflat în faza de autorizare la finalul anului 2018).

În urma SAT DIFILIS și pregătirii CTA TWR Otopeni au rezultat o serie de propuneri de îmbunătățire, pentru care s-a desfășurat o procedură de achiziție, în urma căreia s-a semnat un contract cu AviBit, furnizorul sistemului instalat la Otopeni.

7. JEPPESEN

Reprezentanții au făcut parte din comisia de negociere în vederea achiziției serviciilor NavData (durată: 3 ani). JEPPESEN reprezintă sursa primară de date de mediu pentru sistemul operațional și sistemul INDRA.

8. SESAR

S-a participat la lucrările grupului de lucru ROMATSA (GL SESAR), pentru pregătirea participării ROMATSA la faza de dezvoltare și la nivelurile de management și de implementare ale fazei de punere în practică a Programului SESAR. În cadrul grupului de lucru reprezentanții ROMATSA participă la SESAR Deelopment/PJ16 CWP/HMI.

9. Îmbunătățirea NIDS

Se elaborează cerințele operaționale și coordonează activitățile privind modificarea/îmbunătățirea/testarea NIDS. Aceste activități au loc atunci când apare necesitatea customizării NIDS/implementării unor îmbunătățiri propuse de către utilizatorul final (CTA) și evaluate operațional ca fiind fezabile.

10. Coordonarea elaborării documentului LSSIP România

Experții asigură coordonarea elaborării edițiilor anuale ale documentului LSSIP România. Aceasta este o activitate permanentă care presupune atât coordonarea activităților specifice din cadrul ROMATSA cât și colaborarea cu celelalte instituții (MT, AACR, SMFA, AIHCB). Au fost finalizate activitățile specifice pentru elaborarea LSSIP România 2018, urmând a fi demarate în toamna lui 2019 activitățile pentru elaborarea LSSIP România 2019.

11. Participarea la elaborarea Planului de Afaceri Strategic ROMATSA și a Planului de Afaceri Anual

Reprezentanții de sisteme ATM participă la corelarea obiectivelor LSSIP cu obiectivele definite în Planul de Afaceri Strategic și la analiza impactului și stadiului de implementare a prevederilor Regulamentelor Europene.

12. Danube FAB

Se asigură participarea la activitățile Danube FAB, pe parte operațională: ATM development, ConOps, OSC. Experții participă la corelarea termenelor obiectivelor conținute în edițiile naționale ale LSSIP România și respectiv LSSIP Bulgaria cu angajamentele și obiectivele definite la nivelul Danube FAB, în cadrul Danube FAB Strategic Programme și respectiv Annual Plan.

13. Evaluarea performanței

Se participă la lucrările grupului de lucru desemnat pentru consultarea pieței și estimarea valorii achiziției serviciilor de consultanță în vederea elaborării și implementării procedurii privind evaluarea performanței personalului ROMATSA. Activitatea comisiei s-a încheiat cu raportul cuprinzând obiectul contractului de achiziție și valoarea estimată a acesteia.

14. Plan de performanță

Experții sisteme ATM au participat, de asemenea, la activitățile grupului de lucru privind deschiderea și revizuirea Planului de Performanță pentru RP2, pe domeniul

operațional. Aceste activități au stat la baza emiterii Deciziei favorabile a Comisiei Europene privind demersul de revizuire al României (decizia de punere în aplicare (UE) 2018/2021 a Comisiei din 17.12.2018).

15. SRS

Se actualizează instrucțiunile de lucru SRS la TWR, în sensul utilizării aplicației în regim de monitorizare a traficului.

16. Implementarea Regulamentului (CE) nr. 73/2010

A participat în cadrul grupului de lucru desemnat la activitățile coordonate de experții managementului informațiilor aeronautice pentru elaborarea documentației de achiziție pentru sistemul integrat computerizat AIS.

17. CR1

A participat la activitățile de implementare a CR1 aflat în fază de autorizare la finalul anului 2018.

18. Modernizare TWR

Pe domeniul operațional, reprezentantii sistemului ATM participă la activitățile legate de modernizarea TWR Bacău și TWR Suceava.

19. Alte activități

- ITT Exelis: în conformitate cu prevederile grantului USTDA, ROMATSA are obligația de a răspunde în procesul de evaluare a implementării recomandărilor formulate de experții Exelis în Studiul de modernizare a sistemelor de supraveghere „Romania: Aviation Surveillance Modernization”, pe o perioadă de 5 ani de la data finalizării Raportului Final (septembrie 2013). Specialiștii coordonează răspunsul ROMATSA în acest proces;
- implementarea traffic complexity tool: participarea la implementarea obiectivului FCM06 – Traffic Complexity Assessment, definit în European ATM Master Plan – Implementation Plan 2018 (ESSIP 2018), aplicabil României. În derulare: studiul de fezabilitate;
- elaborarea de proceduri, norme, instrucțiuni (PIN-uri), manuale specifice activității și proceselor derulate în cadrul acestuia, sau specifice operării sistemului ATM;
- analiza și avizarea documentațiilor privind obiective de investiții ROMATSA cu impact operațional;
- menținerea evidenței implementării măsurilor din domeniul operațional stabilite în urma inspecțiilor și auditurilor;
- actualizarea bazei de date de aeronave;
- actualizarea bazelor de date ale Sistemului ATM: actualizarea periodică bazată pe Ciclul AIRAC a geografiei FPPS/FDP Leonardo, verificarea și testarea implementării modificărilor în sistemele FDP/FPPS. Activitate recurentă la data ciclului AIRAC;
- revizuirea Planului general de acțiune în situații speciale;
- SAF: s-a participat la analiza evenimentelor specifice ANS/ATM ce privesc componentele FDP, RDP, NIDS, RSUR, raportate prin formulare REAC – 03;

- participarea la LSSIP Expert Group: participarea la activitățile specifice având ca principal obiectiv îmbunătățirea procesului ESSIP/LSSIP; activitățile se desfășoară prin corespondență și teleconferințe;
- cursuri: au fost elaborate și susținute cursuri interne de reconversie profesională la materiile aeronave, navigație aeriană, echipamente de bord, proceduri de urgență pentru cursul CTA Ab-initio și rating 2018/2019 desfășurate la DSNAR Constanța;
- participarea la CANSO EASA Task Force – grup de lucru dedicat stabilirii poziției CANSO față de proiectele de reglementări EASA aflate în diferite stadii de dezvoltare;
- participarea la ODSG ATFCM Operations and Development Sub-GROUP: grup de lucru EUROCONTROL ce urmărește atât îmbunătățiri la nivelul serviciilor ATFCM, cât și IFPS;
- managementul codurilor SSR
În urma monitorizării utilizării codurilor SSR, au fost raportate la EUROCONTROL problemele constatate (coduri insuficiente, coduri care trebuie schimbate în FIR București deoarece ATSU din amonte nu au schimbat codurile conform doc ICAO CAL, conflicte de coduri SSR). Raportarea se realizează în cadrul EUROCONTROL/SCPG – SSR Code Planning Group (grup de lucru la care participă reprezentanții sisteme ATM), care ia măsurile necesare în vederea remedierii problemelor constatate. Experții participă la EUROCONTROL/TCFG Transponder Code Function Group. Managementul resurselor limitate (frecvențe, coduri SSR) este una din funcțiile NM. TCFG are dublu rol, de a susține atât ICAO European Air Navigation Planning Group (EANPG) pentru managementul codurilor SSR în ICAO EUR Region dar și NM în îndeplinirea funcției TCF;
- pregătirea documentelor și amendamentelor acestora pentru introducerea în sistemul NIDS.
Se colectează de la serviciile responsabile documentele care se introduc în sistemul NIDS sau amendamentele acestora, s-au convertit în formatul acceptat de sistem și s-au transmis experților din domeniul tehnic pentru a fi încărcate pe servere, conform procedurii stabilite;
- analiza din punct de vedere operațional a proiectelor de reglementări emise de Comisia Europeană.
Această activitate se derulează în contextul consultărilor inițiate de EASA/CANSO/MT/AACR, fiind studiate și analizate proiecte de regulamente CE cu impact asupra serviciilor de navigație aeriană. Activitatea se concretizează cu formularea de puncte de vedere argumentate la nivel operațional, care sunt ulterior transmise în cadrul proceselor formale de consultare;
- SESAR – colaborarea cu experții Cerului European Unic (SES) pe domeniul de activitate (ex.: SDM Monitoring Exercise);
- Participarea la grupul de lucru PPFDE (Flight Plan and Flight Data Evolutions Task Force): grupul de lucru furnizează expertiza operațională NETOPS în ceea ce privește dezvoltările operaționale din domeniul planificării zborurilor și evoluției datelor de zbor.

ACTIVITATEA TEHNICĂ

Coordonare programe

- a) elaborarea și aprobarea documentelor de planificare strategică ale R.A. ROMATSA:
- 1) Planul de afaceri Strategic (SBP) 2017-2022 ed. 11.0, septembrie 2018 – acest document nu a fost aprobat la nivel de Consiliu de Administrație, rezoluția fiind de revizuire a Planului de Afaceri Strategic (SBP) 2016-2020 cu noile date financiare.
Termen planificat pentru revizuire: aprilie 2019.
 - 2) Planul de Afaceri Anual (ABP) 2018 ed. 12.0, septembrie 2018, cu completarea datelor financiare.
Termen planificat pentru completare: aprilie 2019.
- b) participarea la grupul de lucru ROMATSA-BULATSA la activitățile specifice pentru elaborarea Programului Strategic pentru Danube FAB 2019-2023 și a Planului Anual pentru Danube FAB 2019;
- c) participarea la activitățile echipei de management al proiectelor din cadrul Programului „Dezvoltare și Implementare Sistem ROMATSA ATM 2015+”, astfel:
- 1) Sala ACC, etaj 2 din CDZ București (ACC 2) – crearea condițiilor operaționale, tehnice și de infrastructură necesare implementării sistemului ATM 2015+ în scopul asigurării interoperabilității depline a sistemului ATM în raport cu cerințele SES aplicabile:
 - Modernizare sală operațională
 - proiect tehnic elaborat conform contractului, depus spre analiză în 2015;
 - elaborarea temei de proiectare în vederea elaborării DALI și prezentare în CTE ROMATSA – a fost amânată până la pregătire de către experții în domeniul operațional a unui punct de vedere și elaborarea Conceptului Operațional;
 - organizarea unor ședințe interne de analiză pentru actualizarea cerințelor operaționale din cadrul Temei de proiectare, layout sala ACC 2 modernizată , necesar de echipamente, condiții de lucru;
 - urmează apoi Proiectul Tehnic, Tema de Proiectare în vederea elaborării DALI, etapă de proiectare PT+CS+DDE, elaborarea documentației de atribuire și derulare a procedurii de achiziție; execuția lucrărilor, instalarea consolei, echipamentele, sistemele și testarea;
 - termen de finalizare: în analiză de oportunitate pentru Planul de Performanță aferent celei de-a treia perioade de referință (RP3) 2020-2024.
 - Adaptarea infrastructurii tehnice din sala operațional ACC în vederea punerii în operare a sistemului ATM 2015+
 - constituirea echipei de proiect, elaborarea planului de lucru, estimarea bugetului, documentația achiziției de lucrări și echipamente, derularea procedurilor de achiziție , elaborarea evaluării de siguranță pentru modificările propuse, livrarea și

- instalarea echipamentelor , probele tehnice, cu o perioadă planificată pentru realizarea lucrărilor de 4 luni, corelată cu activitățile de instalare și punere în funcțiune a sistemului ATM 2015+ (noiembrie 2018 – aprilie 2019);
- termen estimat pentru finalizare: aprilie 2019.
- 2) Sala tehnică extinsă 2 (STE#2) – va susține din punct de vedere tehnic activitatea operațională ce se va desfășura în Sala ACC, etaj 2:
- Proiectul se află în corelare cu un alt Proiect de Modernizare Sală ACC etaj 2; după validarea temei de proiectare ACC etaj 2, se va elabora tema de proiectare STE#2; procedura de achiziție DALI+PT+CS+DE și execuția lucrărilor C+M pentru STE#2 în comun cu execuția lucrărilor în Sala ACC, etaj 2;
 - Termen de finalizare: în analiză de oportunitate pentru Planul de Performanță aferent celei de-a treia perioade de referință (RP3) 2020-2024.
- 3) Amenajarea Sălii Simulator ACC pentru funcționarea ca TDS/CR1/SIM – amenajarea actualei Săli Simulator ACC (Vioara) pentru asigurarea următoarelor funcționalități: TDS pentru Sistemul SELEX Faza 4, TDS pentru Sistemul INDRA, Simulator ACC (ROMATSA), Simulator INDRA, Contingență CR1:
- s-au instalat echipamentele necesare, altele decât INDRA, pentru funcționarea ca CR1/SIM;
 - se află în derulare contractul de prestări servicii pentru relocarea partițiilor SIM/TDS/SUP a Sistemului ATM 2015+ în sala Simulator ACC reamenajată, cu execuția în două etape; s-a finalizat etapa I; etapa II – în analiză locația pentru relocarea partițiilor TDS și SUP.
Termen de realizare 31 decembrie 2019;
 - autorizarea funcționării ca CR1 – documentație pentru acceptarea modificării Sistemului ATM ROMATSA depusă la AACR.
- 4) Amenajarea Sălilor operaționale APP Arad și APP Constanța – asigurarea condițiilor operaționale și tehnice necesare controlului traficului aerian de apropiere în zonele terminale Arad și Timișoara din CDZ Arad și pentru TMA/TWR Constanța cât și instalarea și punerea în funcțiune a componentelor noului sistem ATM 2015+; punere în funcțiune în corelare cu transferul în operațional al Sistemului ROMATSA ATM 2015+ Faza 1 – planificată pentru aprilie 2019.
- 5) Activități suport pentru managementul proiectului Dezvoltarea și Implementarea Sistemului ROMATSA ATM 2015+(contract aflat în derulare cu INDRA SYSTEMAS)
- participarea la pregătirea SC#12, SC#13 și SC#14;
 - la 29 iunie 2018 s-a semnat un Act Adițional (nr. 7) pentru decalarea termenului de realizare a unui nou grafic de lucru până la data de 01.10.2018;
 - având în vedere nepunerea în operare a sistemului la data planificată în Actul Adițional nr. 5 (05.02.2018), au fost încheiate înc/ două acte adiționale având drept scop rezolvarea problemelor critice pentru punerea în operare a Fazei 1 și corelarea cu proiectele conexe;
 - semnarea Actului Adițional nr. 8 pentru decalarea termenului și elaborarea graficului de lucru revizuit;

- semnarea Actului Adițional nr. 9 (04.12.2018) pentru implementarea funcționalităților TWR și implementarea funcționalităților ACC/APP;
 - termenele planificate pentru transfer în operațional: Faza 1 – aprilie 2019 și Faza 2 – aprilie 2020.
- d) Management de proiect, alte proiecte:
- 1) turn de control nou la Aeroportul Cluj Napoca:
 - proiectul Turn de Control Nou la Aeroportul Cluj – Napoca va îmbunătăți desfășurarea activității operaționale (vizibilitatea directă) în raport cu noua pistă de decolare/aterizare (PDA) și va conduce la creșterea siguranței traficului aerian în zona aeroportuară;
 - a fost prezentat un raport privind „Studiul de profitabilitate pentru execuția de lucrări aferentă obiectivului „Turn de control nou pe Aeroportul Cluj-Napoca”dar, prin Hotărârea din data de 24.11.2016 s-a decis stoparea investiției în această fază de proiectare și inițierea discuțiilor cu Aeroportul Cluj-Napoca în vederea preluării proiectului de execuție de lucrări și continuarea investiției de către aceștia;
 - în data de 15 martie 2018 s-a desfășurat întâlnirea dintre ROMATSA, managementul Aeroportului Cluj-Napoca și Consiliul Județean Cluj pentru o propunere de parteneriat: execuția noului turn să fie realizată de Consiliul Județean Cluj, din fonduri proprii, fonduri de dezvoltare regională sau alte tipuri de fonduri europene, iar ROMATSA să participe cu etapa de proiectare (deja realizată) și dotarea cu echipamente și mobilier a noului turn;
 - informarea Comitetului de Direcție și Consiliului de Administrație cu privire la stadiul obiectivului de investiții și propuneri pentru acțiuni viitoare;
 - s-a realizat un raport în atenția Comitetului de Direcție pentru rezilierea contractului de servicii de proiectare cu firma Outline Architecture Office SRL și returnarea garanției de bună execuție a contractului;
 - notificarea de încetare a contractului prin acordul părților.
 - 2) echiparea și relocarea activității – Turn de control nou la Aeroportul Bacău:
 - au fost livrate, instalate și recepționate echipamente, mobilier și dotări;
 - s-au finalizat planurile de transfer operațional și tehnic;
 - s-au finalizat testele tehnice în vederea transferului operațional;
 - personalul operațional și tehnic a fost pregătit în vederea transfeului;
 - s-a realizat inspecția AACR în vederea acceptării modificării de sistem ATM
 - s-au achiziționat servicii de proiectare și migrare STCR;
 - s-au făcut planurile de transfer conform adreselor AACR de acceptare a modificării sistemului ATM prin transferul activităților operative TWR, MET, CNS terminal și CNS rută în turnul nou;
 - în septembrie 2018 s-a finalizat echiparea și dotarea turnului iar în octombrie 2018 s-a realizat recepția finală a obiectivului.
 - 3) echiparea și relocarea activității – Turn control nou la Aeroportul Suceava:
 - au fost finalizate lucrările și a fost emisă autorizația de către ISU;
 - ROMATSA a asigurat echiparea spațiilor amenajate, conform contractului semnat (din 2015) pentru proiectarea și execuția lucrărilor de cablare suplimentară și a pupitrelor în TWR;

- a fost semnat un Protocol de colaborare cu Aeroportul Suceava în septembrie 2018;
 - la data de 16 noiembrie 2018 s-a semnat procesul verbal de punere la dispoziție a spațiilor din cadrul turnului nou și Anexa, necesare transferului activității ROMATSA
 - se află în lucru caietele de sarcini pentru achiziția echipamentelor tehnico-operaționale și mobilier și pregătirea planului de transfer
 - termenul estimat de punere în funcțiune: decembrie 2019.
- 4) Synchronized Performance Based Navigation Implementation Cohesion Europe – SPICE
- au avut loc ședințe de lucru, întâlniri în cadrul proiectului cu reprezentanții aeroporturilor și reprezentanții AACR;
 - s-au desfășurat activități aferente IFS 2016 și 2017 (Individual Financial Statement);
 - s-a elaborat proiectul aranjamentului formal încheiat pentru furnizarea/originarea datelor aeronautice necesare procesului de proiectare (care va fi finalizat după desemnarea furnizorului de servicii de proiectare);
 - s-a finalizat caietul de sarcini pentru achiziționarea serviciilor de proiectare a procedurilor de zbor instrumental;
 - personalul tehnic specializat al ROMATSA a efectuat studii de performanță DME pentru zonele deservite de cele 12 sisteme DME care trebuie achiziționate și a stabilit coordonatele geografice pentru sisteme. Acestea urmează a fi completate de furnizorul sistemelor de studii de amplasament pentru fiecare coordonată și studii de acoperire radio pentru fiecare amplasament;
 - au fost finalizate specificațiile tehnice, caietul de sarcini și documentația suplimentară necesară pentru declanșarea procedurii de achiziție publică a 12 sisteme DME prin licitație deschisă.
- 5) Suport pentru dezvoltarea și operarea Aeroportului Internațional Brașov – Ghimbav (AIBG)
- a fost elaborat referatul de inițiere a proiectului de colaborare între R.A. ROMATSA și Consiliul Județean Brașov, pentru asigurarea serviciilor suport în vederea dezvoltării și operării AIBG;
 - s-a semnat decizia de constituire a Grupului de Lucru pentru Asigurarea serviciilor suport în vederea dezvoltării și operării Aeroportului Internațional Brașov-Ghimbav;
 - s-a negociat și semnat Acordul de asistență tehnică cu EUROCONTROL în scopul evaluării opțiunilor pentru dezvoltarea și operarea infrastructurii de navigație aeriană terminală ce va deservi viitorul aeroport;
 - au avut loc ședințe ale Grupului de Lucru și întâlniri cu reprezentanții Consiliului Județean Brașov, AACR și EUROCONTROL;
 - s-a negociat Protocolul de Colaborare între ROMATSA și Consiliul Județean Brașov în vederea semnării.
- e) Alte activități:
- 1) elaborarea și aprobarea Raportului anual cu privire la activitatea R.A. ROMATSA pentru anul 2017, conform OUG 109/2011 (actualizată);

- 2) elaborarea și aprobarea Raportului privind activitatea desfășurată în semestrul I al anului 2018 de către regie;
- 3) elaborarea Rapoartelor trimestriale cu privire la activitatea de conducere executivă și cu privire la evoluția R.A. ROMATSA în trimestrele III și IV;
- 4) participarea la ședințele Grupului de lucru pentru implementarea în cadrul regiei a cerințelor comune pentru furnizorii de management al traficului aerian și de servicii de navigație aeriană (ATM/ANS) prevăzute de Regulamentul (UE) nr. 2017/373;
- 5) implementarea proiectului E-management:
 - actualizarea bazei de date cu proiectele de investiții;
 - participarea la ședințele Comisiei de recepție a serviciilor de suport SW și HW prestate de furnizor;
 - participarea la elaborarea caietului de sarcini pentru achiziția de servicii de mentenanță postgaranție și suport tehnic (Modul Oracle Hyperion Planning și Budgeting).

Cer Unic European și SESAR

Inițiativa privind cerul unic european (SES) are drept scop consolidarea normelor actuale de siguranță a traficului aerian, contribuția la dezvoltarea durabilă a sistemului de transport aerian și îmbunătățirea performanțelor generale ale managementului traficului aerian (ATM) și ale serviciilor de navigație aeriană (ANS) pentru traficul aerian general din Europa, prin conformarea cu cerințele tuturor utilizatorilor spațiului aerian.

În conformitate cu dispozițiile legislației SES, furnizarea de servicii de navigație aeriană în cadrul Uniunii Europene face obiectul unei certificări de către autoritatea competentă. Furnizorilor de servicii de navigație aeriană care îndeplinesc cerințele comune li se eliberează un certificat, în conformitate cu art. 7 din Regulamentul (CE) nr. 550/2004 și cu art. 8b alin (2) din Regulamentul (CE) nr. 2016/2008. În acest sens, ROMATSA a fost recertificată ca furnizor de servicii de navigație aeriană prin actul nr. CN 09 emis de către AACR, în calitate de Autoritate Națională de Supervizare, la data de 14 decembrie 2018 cu valabilitate până la data de 15 decembrie 2024, sub rezerva confirmării ROMATSA cu toate condițiile specificate sau anexate acestuia, precum și cu cerințele comune pentru furnizarea serviciilor de navigație aeriană stabilite prin legislația comunitară aplicabilă.

Contextul european este, de asemenea, dominat de Programul SESAR, ca pilon tehnologic și operațional al inițiativei SES. Programul SESAR are ca obiectiv implementarea, până în anul 2030, a unei infrastructuri ATM de înaltă performanță, care să permită dezvoltarea sigură și ecologică a transportului aerian în Uniunea Europeană.

Planul general pentru ATM (ATM MP) reprezintă principalul instrument de planificare prin care este stabilită conectarea între activitățile de cercetare și dezvoltare și cele de punere în practică pentru realizarea obiectivelor de performanță SES. Astfel, în baza ATM MP Comisia Europeană definește proiectele comune care sunt implementate de către SESAR Deployment Manager.

SESAR Development

ROMATSA participă în cadrul Programului SESAR 2020 prin proiectele PJ.16-04 – Solution Workstation, Controller Productivity și PJ.17-8 – SWIM-TI Common Runtime Registry, în

calitate de terț susținător al INDRA, membru titular al SJU, stabilit în baza SJU Membership Agreement, semnat în noiembrie 2015.

Ambele proiecte fac parte din programul „SESAR 2020 Multi Annual Work Program” (MAWP) pentru perioada 2016-2020, fiind încadrate în Faza – „Industrial Research & Validation”. Programul SESAR 2020 este derulat sub managementul SJU, fiind finanțat prin programul Horizon 2020 cu o rată maximă de rambursare de 70% a costurilor eligibile.

În data de 01.03.2018, ROMATSA a semnat Acordul de colaborare cu INDRA, pentru fiecare din cele două proiecte, ca urmare a semnării Declarațiilor de responsabilitate comună a terților susținători (Anexe la documentele Grant Agreement semnate de INDRA cu SJU), în anul 2016.

Proiectul PJ.16-04 – Controller Working Position/Human Machine Interface – CWP/HMI – este o soluție care contribuie la obiectivele SESAR prin cercetarea unor modalități de interacțiune om-mașină inovative și tehnici de operare noi pentru dezvoltarea eficiență viitoare a unor noi tipuri de CWP.

Reprezentanții ROMATSA au contribuit activ la activitățile planificate alături de membrii celorlalte organizații implicate în proiect, participând la întâlnirile de lucru tehnice săptămânale de tip webex și la elaborarea documentelor de lucru și a livrabilelor stabilite prin planul de lucru. În cadrul întâlnirilor s-au purtat discuții privind acțiunile curente și progresul sub-activităților din proiectul PJ.16-04: Attention Guidance, Automatic Speech Recognition, Multi Touch Inputs, User Profile Management System și CWP Virtualisation.

În luna mai 2018 ROMATSA a găzduit o întâlnire de lucru trimestrială din cadrul acestui proiect la care au participat reprezentanți ai tuturor organizațiilor partenere din cadrul proiectului. Astfel de întâlniri periodice au mai avut loc în 2018 la sediul AVINOR (ANSP pentru Norvegia), la sediul LPS-SR (ANSP pentru Slovacia) și la sediul companiei Frequentis.

În cadrul întâlnirilor de lucru au fost purtate discuții legate de finalizarea documentelor livrabile către SESAR Joint Undertaking (SJU) pentru faza TRL2 Maturity Gate. De asemenea, s-au stabilit planificarea, programul și responsabilitățile partenerilor pentru documentele livrabile pentru trecerea fazei TRL4 Maturity Gate în 2019 și îmbunătățirea comunicării și diseminării informațiilor despre proiectul PJ. 16-04 la nivelul SJU și al celorlalte proiecte din programul SESAR 2020. În anul 2018 au fost finalizate documentele livrabile din primul pachet de lucru PJ.16-04 TRL Phase (Functional Requirements Document, Technical Validation Plan și Technical 04 TRL2 Phase (Functional Requirements Document, Technical Validation Plan și Technical Validation Report) pentru toate sub-activitățile din cadrul proiectului, conform cerințelor SJU. În luna octombrie, proiectul PJ.16-04 a trecut cu succes de faza TRL2 Maturity Gate.

Proiectul PJ.17-08 – TI Common Runtime Registry – soluție care contribuie la obiectivele SESAR prin furnizarea unui registru comun de tip runtime pentru SWIM (System Wide Information Management), permițând descoperirea în timp real a serviciilor de tip SWIM în conformitate cu un set de criterii și oferind un mijloc de actualizare și recuperare a informațiilor dinamice despre serviciile SWIM. Reprezentanții ROMATSA au contribuit activ la activitățile planificate alături de membrii celorlalte organizații implicate în proiect, participând la întâlnirile de lucru tehnice bilunare de tip webex și la elaborarea documentelor de lucru și a livrabilelor stabilite prin planul de lucru. În luna iulie 2018 a avut loc revizuirea activităților și a termenului de finalizare a proiectului, ceea ce a condus la modificarea scopului, duratei și respectiv bugetului proiectului. În luna octombrie s-a desfășurat la sediul ROMATSA – AC întâlnirea de lucru PJ.17-08 TS Workshop, cu participarea partenerilor din cadrul proiectului: R.A. ROMATSA, ACG/COPANS, NATS, MORTHORT

LIMITED, EUROCONTROL și Irish Aviation Authority (IAA). În vederea stabilirii modelului optim de arhitectură tehnică conform definițiilor operaționale și cerințelor funcționale, reprezentanții ROMATSA au propus două modele noi de arhitectură tehnică și completarea modelelor propuse de ceilalți parteneri din proiect. În baza punctajelor obținute prin aplicarea criteriilor de selecție pentru potențialele arhitecturi tehnice, din cele 12 modele propuse au fost selectate 3 modele optime de arhitectură tehnică, pe prima poziție fiind clasat unul din modelele propuse de specialiștii ROMATSA. A fost finalizat și transmis spre verificare către SESAR JU (SESAR Joint Undertaking) pachetul de documente asociat livrabilului „D4.2.410-PJ.17-08 TRL4 TS-IRS” în vederea finalizării ultimei activități (PJ.17-08 TRL4 Phase) din cadrul soluției „SWIM-TI Common Runtime Registry”.

SESAR Deployment

Participarea la implementarea proiectelor europene

În anul 2018, ROMATSA a fost implicată într-un număr de patru proiecte co-finanțate în cadrul Mecanismului pentru Interconectarea Europei (CEF), după cum urmează:

- SWIM PKI – SWIM Common PKI (Public Key Infrastructure) and policies & procedure for establishing a Trust Framework

Proiectul a fost acceptat în cadrul apelului de proiecte 2017 CEF Transport Call, fiind încadrat în domeniul funcționalităților ATM „AF5 – Initial System Wide Information Management”, sub-funcționalitatea „S-AF 5.1 – Common Infrastructure Components”, familia de proiecte „5.1.4. – Common SWIM PKI and Cybersecurity”. R.A. ROMATSA participă în calitate de contribuitor/beneficiar la acest proiect, coordonat de către EUROCONTROL și SESAR Deployment Manager (SDM), alături de alte 28 de părți interesate din domeniul aviației. Proiectul este co-finanțat în proporție de 50% din fondurile CEF. În data de 19 decembrie 2018 a fost semnat acordul „Specific Agreement No INEA/CEF/TRAN/M2017/1602559”. Reprezentanții ROMATSA au participat la ședințele de inițiere oficiale („Kick off Meeting”) desfășurate la sediul EUROCONTROL și SDM. Au fost transmise către EUROCONTROL informațiile privind aspectele tehnice aferente proiectului pentru activitățile derulate în cadrul R.A. ROMATSA în vederea completării raportului anual de studiu „IP ASR 2019”. De asemenea, au fost transmise observații și propuneri către EUROCONTROL privind documentul „Terms of Reference for the SWIM Common PKI Executive Steering Committee” (SPESC).

- NewPENS – Stakeholders contribution for the procurement and deployment of NewPENS

Proiect co-finanțat în proporție de 85% din fonduri CEF prin „Specific Grant Agreement No INEA/CEF/TRAN/M2015/1132963 under Framework Partnership Agreement No MOVE/E2-2014-717/SESAR FPA”. Proiectul este coordonat de EUROCONTROL, iar ROMATSA participă în calitate de contribuitor/beneficiar.

În data de 17 aprilie 2018 contractul de furnizare a serviciului New PENS a fost semnat de către EUROCONTROL cu organizația declarată câștigătoare în urma procesului de achiziție (BT Limited). În cadrul proiectului, reprezentanții regiei au derulat activități precum transmiterea către EUROCONTROL a informațiilor privind aspectele tehnice și financiare aferente proiectului în vederea completării raportului anual de stare „IP ASR 2019”. De asemenea, au fost transmise informațiile solicitate

de către INEA în cadrul acțiunii „Interim Payment 2018” pentru proiectele de implementare care beneficiază de co-finanțare europeană, pentru a putea fi efectuate plățile intermediare. A fost efectuat Site Survey și a fost completat documentul NewPENS Document Site Survey for LRBBRO-1 ETFMS/FMP Bucharest.

- SPICE – Synchronised PBN Implementation Cohesion Europe/2015-EU-TM-266-W
Proiect co-finanțat în proporție de 85% din fonduri CEF prin Grant Agreement under the Connecting Europe Facility (CEF) – Transport Sector Agreement No INEA/CEF/TRAN/M2015/1125723. Proiectul este implementat în perioada 17.02.2016-31.12.2020 și se derulează concomitent în patru state: Cipru, Portugalia, România, Slovacia, sub coordonarea EUROCONTROL. În urma implementării proiectului de către regie, 17 aeroporturi din țară vor avea implementate proceduri de apropiere instrumentală GNSS (augmentat de EGNOS) și rute standard de plecare/sosire SID/STAR GNSS, folosind semnalul sateliților. De asemenea, vor fi instalate 12 echipamente de înaltă precizie, DME, care să susțină implementarea conceptelor navigației bazată pe performanță (PBN) în regiunea de informare a zborurilor FIR București. În anul 2018 au fost efectuate de către personalul tehnic specializat al ROMATSA studii de performanță DME-DME pentru zonele deservite de cele 12 sisteme DME care trebuie achiziționate. În ceea ce privește proiectarea procedurilor de zbor, s-au desfășurat consultări cu Autoritatea Aeronautică Română și cele 16 aeroporturi pentru clarificarea aspectelor referitoare la colectarea datelor de teren și obstacolare și stabilirea responsabilităților fiecărei părți în conformitate cu prevederile noilor reglementări intrate în vigoare. Pentru ambele activități au fost elaborate documentațiile în vederea demarării procedurilor de achiziție publică la începutul anului 2019.
- eGAFOR – electronic general Aviation Forecast
proiect co-finanțat în proporție de 85% din fonduri CEF prin Grant Agreement under the Connecting Europe Facility (CEF) – Transport Sector No INEA/CEF/TRAN/M2016/1352262. ROMATSA participă în cadrul proiectului eGAFOR sub coordonarea Croația Control LTD- inițiatorul proiectului, alături de furnizorii de servicii meteorologice aeronautice Slovak Hydrometeorological Institute (SMHU), Slovenian Environment Agency (ASRO), Hungarian Meteorological Service (OMSZ), Bosnia and Hertegovina Air Navigation Services Agency (BHANSA), Serbia and Montenegro Air Traffic Services (SMATSA) și IBL Software Engineering – ca dezvoltator de software.
Proiectul se derulează în perioada 30.07.2017-31.12.2020 iar în anul 2018 au fost realizate activități în cadrul task-urilor: Managementul proiectului și comunicare și Definirea scopului eGAFOR.
- activitățile ROMATSA în calitate de membru SDA AISBL – SESAR DEPLOYMENT MANAGER
În cadrul demersurilor de consolidare a poziției sale, SESAR Deployment Alliance AISBL, în rolul de SESAR Deployment Manager, a înaintat Comisiei Europene, respectiv domnului Henrik Hololei- Director General DG MOVE, o scrisoare comună la nivelul membrilor SDA AISBL, semnată implicit și de ROMATSA, pentru susținerea Asociației.
În perspectiva Președinției României la Consiliul Uniunii Europene, Directorul General al SDA AISBL a propus susținerea poziției, statutului și obiectivelor strategice SDM, în special în ceea ce privește securizarea/protejarea rolului SDM, în acord cu

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 409/2013 al Comisiei privind definirea proiectelor comune, instituirea guvernantei și identificarea stimulentei pentru sprijinirea implementării Planului General European de Management al Traficului Aerian. ROMATSA a făcut demersuri în acest sens prin informarea Ministerului Transporturilor și inițierea organizării unei conferințe internaționale sub patronajul Președinției României la Consiliul UE.

În luna noiembrie 2018, Directorul General al SDM, dl. Nicolas Warinsko, a participat la workshop-ul ROMATSA-SDM alături de reprezentanți ai PANSA și HungaroControl. În cadrul evenimentului au fost stabilite detaliile referitoare la evenimentul SDM sub egida Președinției României la Consiliul UE 2019, precum și organizarea în cadrul WAC 2019 la standul Danube FAB a unui panel de discuții la nivel Inter-FAB cu participarea reprezentanților Comisiei Europene și SDM.

Conformarea cu cerințele Regulamentului (UE) nr. 1035/2011

Procesul de conformare cu mijloacele, procedurile și celelalte aranjamente stabilite și/sau utilizate și descrise prin expozeul scris de prezentare a organizației se realizează în conformitate cu prevederile Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 1035/2011 de stabilire a cerințelor comune pentru furnizarea de servicii de navigație aeriană.

În anul 2018, au fost emise edițiile 15.0 și 16.0 ale Expozeului ROMATSA pentru documentarea certificării ca furnizor de servicii de navigație aeriană în care au fost actualizate informațiile cu privire la titularii posturilor de conducere, personalul ROMATSA, capacitatea operațională și tehnică ROMATSA, cât și introducerea unor prevederi privind rectificarea R.A. ROMATSA. În decembrie 2018, ROMATSA a fost recertificată conform Certificatului de furnizor de servicii de navigație aeriană nr. CN 09/14 dec 2018 valid de la data 15.12.2018 până la 15.12.2024.

Totodată, au fost întreprinse demersuri privind aplicarea Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2017/373 de stabilire a unor cerințe comune pentru furnizorii de management al traficului aerian/servicii de navigație aeriană și de alte funcții ale rețelei de management al traficului aerian și pentru supravegherea acestora, prin stabilirea grupului de lucru și elaborarea termenilor de referință privind activitatea grupului de lucru pentru implementarea Regulamentului (UE) 2017/373 și coordonarea lucrărilor grupului.

Obiective pentru anul 2019

În contextul implementării prevederilor legislației SES, ROMATSA își propune ca obiectiv strategic, consolidarea poziției de furnizor de servicii performant în plan regional cât și în plan european, prin valorificarea maximă a expertizei operaționale și tehnice disponibile, ținând cont de modul competitiv existent la nivel pan-european. Accesarea fondurilor europene, poate fi unul dintre instrumentele care permit consolidarea poziției ROMATSA pe plan regional și european și o pârgie eficientă pentru dezvoltarea de noi oportunități. Astfel, în anul 2019 vor fi continuate eforturile pentru asigurarea participării la proiectele europene aferente fazelor de dezvoltare și punere în practică SESAR.

De asemenea, pentru susținerea poziționării ca actor relevant în formularea viitoarelor politici în domeniul aviației la nivel european, ROMATSA va organiza în data de 4 iunie, sub patronajul Președinției României la Consiliul Uniunii Europene, evenimentul „SESAR – Delivering the Future of Aviation Together” în parteneriat cu SESAR Deployment Manager.

Tematica evenimentului este axată pe soluțiile SESAR pentru managementul traficului aerian, rolul furnizorilor de servicii de navigație aeriană în susținerea creșterii traficului aerian în condiții de siguranță și necesitatea unei abordări în parteneriat cu aeroporturile, companiile aeriene și reprezentanții forțelor armate.

În ceea ce privește conformarea continuă cu cerințele comune pentru furnizarea de servicii de navigație aeriană, ROMATSA are ca obiectiv realizarea demersurilor în vederea reînnoirii Certificatului de furnizor de management al traficului aerian/servicii de navigație aeriană, în conformitate cu Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/373.

De asemenea, având în vedere inițiativa SES Digital Backbone lansată de EUROCONTROL și A6 pentru a asigura coordonarea proiectelor de digitalizare a ATM, ROMATSA se va implica activ în definirea etapelor de dezvoltare a acestora și stabilirea modalităților de cooperare între părțile interesate.

În vederea îmbunătățirii guvernancei corporative la nivelul regiei, ROMATSA va face demersurile necesare pentru dezvoltarea unui proiect de asistență tehnică prin Programul de Sprijin pentru Reforme Structurale al Comisiei Europene.

Dezvoltare sisteme

În anul 2018, pe linia dezvoltării de sisteme, au fost realizate următoarele activități:

- a) Activități legate de implementarea proiectului ATM 2015+ (INDRA)
 - participarea la procedurile de testare Patch#5;
 - participarea la procedurile de testare Patch#6;
 - participarea la testarea interoperabilității FMTP și OLDI între Sistemul ATM 2015+ și sistemele partenerilor externi de la Budapesta și Sofia, cu ruta activată sau nu;
 - participarea la testarea interoperabilității între Sistemul ATM 2015+ și sistemul ASMGCS Otopeni (realizat de firma AviBit);
 - participarea la testarea internă de funcții ale Sistemului ATM 2015+, transmiterea observațiilor rezultate în urma testelor către INDRA și participarea în procesul de închidere a observațiilor;
 - participarea la discutarea observațiilor critice pentru intrarea în operare a Sistemului ATM 2015+ Faza 1;
 - participarea la elaborarea specificațiilor pentru Faza 2;
 - analizarea STD-urilor (System Test Description) Fază 2 Sistem ATM 2015+;
 - participarea la grupul de management al transferului;
 - finalizarea și testarea aplicațiilor dezvoltate în cadrul Serviciului Dezvoltare Sisteme care vor asigura interfața Sistemului ATM 2015+, AviBit cu sistemele Gateway, PASACT, RSUR, taxare din mediul operațional/de test;
 - dezvoltarea aplicațiilor care să furnizeze date necesare facturării serviciilor de trafic aerian în zona terminală și de aeroport, bazate pe informațiile existente în log-urile sistemelor ATM 2015+ și AviBit.
- b) Proiecte interne SDS
 - dezvoltarea, testarea și monitorizarea aplicației SRS WIND 1.0 care utilizează date radar mod S pentru calculul în timp real al informațiilor despre vânt și temperatură în zonele de aeroport;
 - analiza posibilității de a dezvolta o aplicație care să monitorizeze persoanele care lucrează singure în diverse locații;

- actualizarea aplicației de verificare a facturării serviciilor de trafic aerian de rută;
 - coordonarea introducerii și actualizării datelor de configurare tehnico-operațională a sistemelor informatice suport SNA;
 - oferirea de consultanță privind instalarea unui nou server RSUR la Arad;
 - înlocuirea serverului de aplicație SCAAM la COAP Balotești precum și înlocuirea programului de backup aferent acestui server.
- c) Cooperări internaționale
- participarea la TWG (Technical Working Group), SAPSC (Strategy and Planning Standing Committee) Danube FAB;
 - participarea la proiectul PJ16.04 (CWP-HMI – Workstation Controller Productivity) din cadrul Programului SESAR 2020 (1 noiembrie – 31 decembrie 2019): analiză documente livrabile, participare la webex-uri, întâlniri de lucru face to face;
 - participarea la grupul de lucru european pentru revizia standardului OLDI și elaborarea unui ghid de implementare a standardului OLDI, vizând includerea noilor concepte operaționale (FRA, reentrantă);
 - participarea la grupul de lucru al centrelor de transmisie date facturare a serviciilor de trafic aerian de rută (CRCO).
- d) Activități legate de alte proiecte ROMATSA
- participarea la pregătirea planului de testare SEE FRA (FRA H24);
 - participarea la testele trilaterale SEE FRA H24 între sistemele de la București, Budapesta și Sofia;
 - testarea, pregătirea și implementarea operațională a legăturii FMTP/IPv6 între sistemul Leonardo și UkSATSE Lvov, în locul celei FDE-ICD/X25;
 - participarea la implementarea/autorizarea CR1 – Vioară;
 - participarea la implementarea în cadrul ROMATSA a unei aplicații de tip TCT (Traffic Complexity Tool);
 - participarea la monitorizarea implementării SESAR Deployment Programme;
 - participarea la testarea (SAT) a sistemului ATM (Leonardo) cu noua versiune de software 4.61;
 - elaborarea și analiza specificațiilor pentru suplimentarea mesajelor OLDI în cadrul sistemului ASMGCS Otopeni;
 - participarea la elaborarea caietului de sarcini pentru upgrade-area sistemului AviBit instalat la TWR Otopeni;
 - participarea la analiza contractului de upgrade al sistemului AviBit;
 - participarea la testarea suplimentară a sistemului ASMGCS Otopeni;
 - participarea la sesiunile de pregătire a controlorilor de trafic aerian de la Turnul Otopeni pe sistemul AviBit;
 - participarea în echipa ROMATSA constituită pentru achiziția unui sistem AIM;
 - participarea la BIAS 2018;
 - participarea la activitatea desfășurată în cadrul Comisiei R.A. ROMATSA de monitorizare, coordonare și îndrumare metodologică a implementării și dezvoltării Sistemului de Control Intern Managerial.
- e) Activități desfășurate pe linia securității informatice
- Implementarea Sistemului de Management al Securității Informatice pentru sistemele operaționale;

- Coordonarea, testarea și elaborarea specificațiilor de securitate informatică pentru Sistemul ATM 2015+ (Faza 2).

Obiective de investiții

Nr. crt.	Nominalizarea obiectivelor de investiții	Termen de finalizare	Realizat (%)
OBIECTIVE ÎN CONTINUARE			
1	Implementarea unui sistem de e-management pentru R.A. ROMATSA	mai 2019	100
2	Sistem detecție vânt de forfecare la AIHCB (LIDAR)	decembrie 2019	0
3	Echipare și dotare turn la Aeroportul Bacău	Iulie 2018	94
4	Modernizare sală ACC din CDZ București (amenajare sală în vederea implementării sistemului ATM 2015+, contract INDRA în derulare)	noiembrie 2019	0
5	Sistem ATM 2015+ (SW, HW)	februarie 2019	14,24
6	Sistem COM/VHF Centru de pregătire Cluj	decembrie 2018	0
7	Echipare anexă clădire CDZ Constanța	decembrie 2018	6,75
8	Platforme betonate la Centrul de Emisie 1, Centrul de Emisie 2, Centrul de recepție VHF din incinta AIHCB	decembrie 2019	0
9	Instalare senzori meteo ROMAWOS pentru Categoria II RWY 27 la Aeroportul Craiova	decembrie 2018	72,42
10	Modernizare împrejmuire și porți acces la DSNA Sibiu	decembrie 2018	0
11	Instalare echipament ILS/DME la Constanța	decembrie 2018	95,84
12	Inlocuire echipament ILS/DME O8L Otopeni	decembrie 2018	100
13	Echipare turn control nou la Aeroportul Suceava	decembrie 2019	1,77
14	Amenajare platformă cu instrumente meteorologice la aeroportul Craiova	decembrie 2018	72,33
15	Modernizare APP Arad	mai 2018	100
16	Modernizare APP Constanța	mai 2018	100
17	Amenajare sală simulator ACC pentru funcționare ca TDS/CR1/SIM	septembrie 2018	0
18	Sala Tehnică Extinsă 2	noiembrie 2019	0
19	Amenajare acces auto clădire radiofar îndepărtat DSNA Sibiu	decembrie 2018	0,6
20	Sistem computerizat integrat AIS (pentru asigurarea ADQ, elaborare hărți, proceduri și e-AIP)	decembrie 2020	0
21	Modernizare dispeccerat DOS	decembrie 2019	0
22	Coșuri de fum centrală termică	decembrie 2018	0
23	Modernizare sistem detecție perimetrală CDZ București	iunie 2018	74,96
24	Upgrade sistem AMHS/CIDIN/AFTN	iulie 2018	78,52
25	Sistem de înregistrare vocală DSNA Craiova, Aeroport Arad	septembrie 2018	80,88
26	Stații radio compatibile VoIP și 8,33kHz	decembrie 2018	0

27	Sisteme VCSS la TWR Craiova, TWR Băneasa, TWR Tulcea, TWR Bacău, TWR Oradea, TWR Arad și Simulator APP/TWR DSNA Cluj	decembrie 2018	91,93
28	Sistem control acces DSNA Arad	decembrie 2018	65,09
29	Implementare acord INEA DME/PBN	decembrie 2020	0
OBIECTIVE NOI			
1	Extindere protecție împotriva trăsnetelor la pilon și shelter CE/CR Ruta NDB Oradea	decembrie 2018	18,63
2	Sistem cablare structurată la DSNA Oradea	decembrie 2018	0
3	Branșament electric și fibră optică la RF apropiat Oradea	decembrie 2018	0
4	Instalație electrică TWR Oradea	decembrie 2018	0
5	Modernizare Turn control DSNA Timișoara	decembrie 2019	4,30
6	Modernizare sală odihnă și sală de dirijare la DSNA Oradea	decembrie 2019	3,4
7	Actualizare software sistem DPS Leonardo	mai 2019	0

Diferențe înregistrate în raport cu obiectivele

Diferența dintre valoarea aprobată și valoarea realizată este cauzată de imposibilitatea obținerii autorizărilor de construire la anumite obiective de investiții precum și întocmirii unor acte adiționale de decalare de termene de finalizare din rațiuni tehnico-operaționale. De asemenea s-au întâmpinat greutăți la validarea documentațiilor în SEAP, cauzate de modificările legislative în domeniul achizițiilor. Totodată, o serie de proceduri pentru obiective de investiții cu valori mari au fost anulate și reluate din cauza ofertelor neconforme sau neprezentării ofertanților.

SIGURANȚA, CALITATEA, MEDIUL ȘI SECURITATEA

Obiectivul principal pentru anul 2018 al activităților Direcției Siguranță și Calitate l-a constituit îmbunătățirea și consolidarea Sistemului de Management al Siguranței și Sistemului de Management al Calității și de Mediu, pentru a asigura menținerea valabilității certificatelor care atestă conformarea la cerințele Regulamentului UE nr. 1035/2011, standardelor ISO 9001:2015 și ISO 14001:2015

Obiectivele specifice pe domenii de activități au fost subordonate îmbunătățirii continue a Sistemelor de Management al Siguranței, al Calității și de Mediu, implementării în ROMATSA a Sistemului de Management al Securității (*aeronautice și informatice*) și funcționării corespunzătoare a Danube FAB.

Domeniul siguranță

Principalele activități desfășurate în cursul anului 2018 în domeniul „managementul siguranței” au fost:

- îmbunătățirea Sistemului de Management al Siguranței în conformitate cu recomandările AACR, EASA, EUROCONTROL și ICAO, în vederea creșterii nivelului de siguranță a serviciilor de navigație aeriană furnizate de ROMATSA;
- auditarea internă de siguranță a tuturor subunităților regiei (*au fost efectuate 16 misiuni de audit intern de siguranță planificate pentru anul 2018*);
- elaborarea planurilor de măsuri în urma auditurilor interne de siguranță și auditurilor de supraveghere efectuate de AACR și Bureau Veritas, precum și urmărirea stadiului de implementare a acestor măsuri;
- evaluarea riscurilor privind siguranța și stabilirea măsurilor de reducere a acestora pentru proiecte importante ale ROMATSA;
- colectarea informațiilor referitoare la evenimentele de siguranță raportate, investigarea lor și urmărirea stadiului de implementare (atât continuu și dedicat, precum și în cadrul vizitelor de audit intern de siguranță) a măsurilor corective și preventive necesare;
- monitorizarea și raportarea indicatorilor de performanță în domeniul SIGURANȚĂ, în conformitate cu cerințele din Planul Național de Performanță Danube FAB pentru cea de-a doua perioadă de referință, RP2;
- pregătirea personalului din structura de siguranță ROMATSA și a celui a cărui activitate are implicații asupra siguranței (în cadrul activităților de audit intern de siguranță o parte din timp a fost alocată instruirii specifice a Coordonatorilor Locali de Siguranță - CoLS și a șefilor de compartimente), în vederea menținerii unui nivel corespunzător de competență în domeniu;
- asigurarea reprezentării și contribuției ROMATSA pe domeniul siguranță în grupurile de lucru pe specialități la EUROCONTROL, CANSO și Danube FAB;
- instruirea personalului în vederea cunoașterii prevederilor Regulamentului UE nr. 2017/373.

Nivelul siguranței serviciilor furnizate

Monitorizarea siguranței a avut ca rezultat în anul **2018** înregistrarea și investigarea a **1313** evenimente de aviație civilă (*față 1271 în anul 2017*).

Cele **1313** evenimente de aviație civilă raportate au cuprins **1128** evenimente ATM de siguranță, din care: **838** de evenimente de siguranță de natură operațională și **290** de evenimente de siguranță de natură tehnică.

În anul 2018, ROMATSA nu a avut contribuție la producerea niciunui eveniment de siguranță de tip „accident”.

Domeniile calitate și mediu

Principalele activități desfășurate în cursul anului 2018 în domeniul „managementul calității și de mediu” au fost:

- auditarea internă de calitate și de mediu a tuturor subunităților regiei (*au fost efectuate 16 misiuni de audit intern de calitate și mediu*);
- monitorizarea satisfacției clienților interni (salariați) și externi, realizată prin colectarea, centralizarea și prelucrarea datelor din chestionarele specifice;
- monitorizarea și evaluarea pe parcursul auditului intern de calitate și mediu, a gradului de maturitate și a punctelor slabe ale Sistemului de Management al Calității și Sistemului de Management de Mediu din R.A. ROMATSA, ca suport pentru management în procesul de îmbunătățire continuă;
- realizarea Analizei Efectuate de Management la cel mai înalt nivel a Sistemului de Management al Calității și de Mediu RA ROMATSA, în vederea îmbunătățirii acestor sisteme;
- instruirea personalului propriu și a Coordonatorilor Locali de Calitate și Mediu pe probleme specifice de calitate și mediu, în vederea menținerii unui nivel corespunzător de competență în domeniu. În cadrul activităților de audit intern de calitate și mediu și cu ocazia întâlnirii anuale a Coordonatorilor Locali de Siguranță și a Coordonatorilor Locali de Calitate și Mediu din Administrația Centrală și subunități, o parte din timp a fost alocată instruirii specifice în domeniul calității și mediului;
- diseminarea, în cadrul întregii structuri SMC/SMM ROMATSA, pe parcursul activităților de audit intern de siguranță, calitate și mediu, precum și a celor legate de menținerea certificatelor ROMATSA conform EU nr. 1035/ 2011, ISO 9001:2015 și ISO 14001:2015, a informațiilor și recomandărilor conținute în rapoartele de audit și supraveghere AACR, Bureau Veritas și în rapoartele de audit intern de siguranță, calitate și mediu;
- participarea la desfășurarea auditului de recertificare de către firma Bureau Veritas Certification, în vederea reconfirmării pentru ROMATSA a certificatelor ISO 9001:2015 (domeniul: calitate - inclusiv pentru formarea personalului de specialitate pentru domeniul serviciilor de navigație aeriană) și ISO 14001:2015 (domeniul: mediu), în Administrația Centrală și în următoarele subunități ale regiei: DR București, DSNA București, DSNA Suceava, DSNA Iași, DSNA Bacău și DSNA Sibiu;
- asigurarea reprezentării ROMATSA pe domeniile calitate și mediu în grupurile de lucru pe specialități la EUROCONTROL, CANSO și DANUBE FAB.

Nivelul calității serviciilor furnizate

Nivelul calității serviciilor furnizate este atestat și de menținerea certificării Sistemului de Management al Calității ROMATSA în urma auditului de supraveghere realizat de către firma Bureau Veritas Certification.

De remarcat este faptul că, în cadrul auditului de supraveghere nu au fost identificate neconformități și Sistemul de Management al Calității RA ROMATSA a fost apreciat ca fiind matur, satisface cerințele ISO 9001:2015, corelat și cu cerințele de siguranță impuse de regulamentele operaționale aplicabile și se observa o continuă îmbunătățire a modului de lucru și a percepției asupra sistemului.

Nivelul calității serviciilor este monitorizat anual prin „*indicatori pentru calitatea serviciilor*” și anume:

- o fluidizarea traficului – măsurat prin minute întârziere;
- o capacitatea per FIR;
- o satisfacția clienților;
- o disponibilitatea funcțiilor CNS.

Acești indicatori au fost realizați în anul 2018 la nivelul întregii ROMATSA, analiza acestora realizându-se în cadrul Analizei Efectuate de Management.

Domeniul securitate aeronautică și informatică

Principalele activități desfășurate în cursul anului 2018 în domeniul „managementul securității aeronautice și informatice” au fost:

- o realizarea activităților de supraveghere/monitorizare pe domeniul „securitate aeronautică și informatică” la DSNAR Arad și la DSNAR Constanța;
- o urmărirea stadiului de implementare a planurilor de măsuri rezultate în urma auditurilor interne de securitate aeronautică și informatică din anul 2018;
- o continuarea pregătirii specifice domeniului securitate aeronautică a personalului propriu și cel desemnat din subunități;
- o implementarea și supravegherea aplicării noii ediții a Programului de Securitate Aeronautică – PSA al R.A.ROMATSA (document clasificat);
- o evaluarea riscurilor privind securitatea aeronautică/informatică și stabilirea măsurilor de reducere a acestora pentru proiecte importante ale ROMATSA;
- o efectuarea de instruirii de securitatea aeronautică pentru Responsabilii Locali de Securitate Aeronautică din cadrul subunităților ROMATSA, salariații ROMATSA și personalul altor firme care desfășoară activități în incinta CDZ București;
- o asigurarea reprezentării și contribuției ROMATSA pe domeniul securitate aeronautică și informatică în grupurile de lucru pe specialități la EUROCONTROL, EASA și Danube FAB.

INDICATORI DE PERFORMANȚĂ

Indicatorii de performanță în domeniul siguranței

Tabelul următor prezintă comparativ obiectivul de siguranță planificat și nivelul de siguranță realizat de către ROMATSA pentru anul 2018.

Indicatori de performanță	PLANIFICAT Obiectiv de siguranță anual <i>(valori anuale maxim acceptabile)</i>	REALIZAT Nivel de siguranță <i>(realizat 2017)</i>
---------------------------	---	--

Număr accidente cu contribuție ROMATSA	0	0
Număr incidente grave cu contribuție ROMATSA	max. 1	0
Număr incidente majore cu contribuție ROMATSA	max. 9	0

Obiectivul de siguranță ROMATSA pentru anul 2018 a fost îndeplinit și este superior nivelului de siguranță minim acceptabil.

Indicatorii de performanță în domeniul calității serviciilor

OBIECTIVE		INDICATORI	ȚINTE (valori anuale maxim acceptabile)	STADIUL DE REALIZARE 2018	
Creșterea nivelului calității serviciilor de trafic aerian	Fluidizarea traficului	Minute întârziere pe rută datorită serviciului prestat	max.1 min	0	Realizat
	Capacitatea per FIR	Număr de aeronave/oră/FIR	max.178	< 178	Realizat
	Satisfacția clienților	Număr de reclamații cu relevanță în ATM	max. 6	4	Realizat
Disponibilitatea funcțiilor CNS (indicator din fișa de proces)		Nr. de ore de funcționare/nr. total de ore declarat (%)	min. 95%	> 95%	Realizat

Obiectivele de calitate ROMATSA pentru anul 2018 au fost îndeplinite.

Prin contribuția și efortul conjugat al experților siguranță și calitate, al personalului din structurile ROMATSA cu atribuții în domeniile siguranță, calitate, mediu și Securitate (coordonatorii locali în domeniu), precum și al tuturor salariaților ROMATSA, s-a reușit în anul 2018 realizarea obiectivelor propuse:

- recertificarea ca furnizor de servicii de navigație aeriană conform cu prevederile Regulamentului (UE) nr. 1035/2011, precum și cele ale art. 7 din Regulamentul (CE) nr. 550/2004, cu modificările și completările ulterioare și ale art. 40 și art. 41 din Regulamentul (UE) nr. 2018/1139;
- recertificarea Sistemelor de Management al Calității și Mediului conform cu cerințele ISO 9001:2015 și ISO 14001:2015.

PROIECTUL Danube FAB

CADRU GENERAL

Danube FAB reprezintă blocul funcțional de spațiu aerian înființat prin "Acordul între România și Republica Bulgaria privind instituirea Blocului Funcțional de Spațiu Aerian Danube FAB" (Acordul Danube FAB), semnat la Bruxelles la 12 decembrie 2011 și ratificat prin Legea nr. 192/2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 741 din 2 noiembrie 2012.

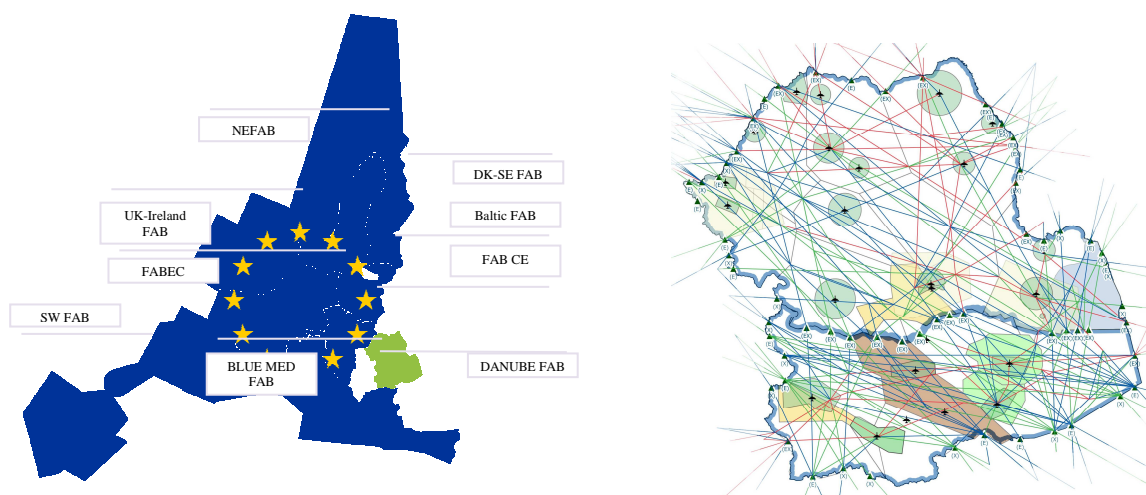


Figura 1 - Danube FAB

Subsecvent Acordului Danube FAB s-au semnat Acordul de Cooperare dintre cele două Autorități Naționale de Supervizare și Acordul de Cooperare dintre cei doi Furnizori de Servicii de Navigație Aeriană, ROMATSA și BULATSA.

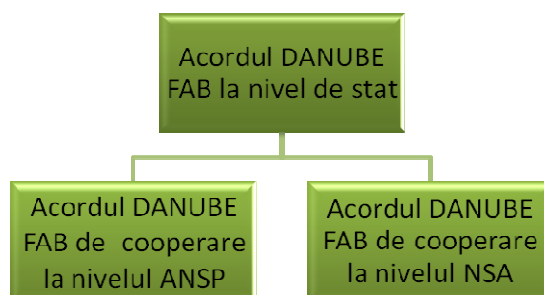


Figura 2- Structura cadrului principal de reglementare Danube FAB

Intrarea în vigoare a acestui document a condus la stabilirea organismelor care guvernează Danube FAB, astfel: Consiliul de Guvernanță (Governing Council), Comitetul autorităților naționale de supervizare (NSA Board) și Comitetul furnizorilor de servicii de navigație aeriană (ANSP Board).



Figura 3 - Structura organizatorică DANUBE FAB

Totodată, în conformitate cu prevederile Acordului DANUBE FAB, pentru a-și îndeplini atribuțiile, Comitetul furnizorilor de servicii de navigație aeriană a înființat Comitetul permanent pentru strategii și planificare (SAPSC), care la rândul său, a înființat alte două comitete permanente suport: Comitetul permanent operațional (OSC) și Comitetul permanent pentru siguranță, calitate mediu și securitate (SQSESC).

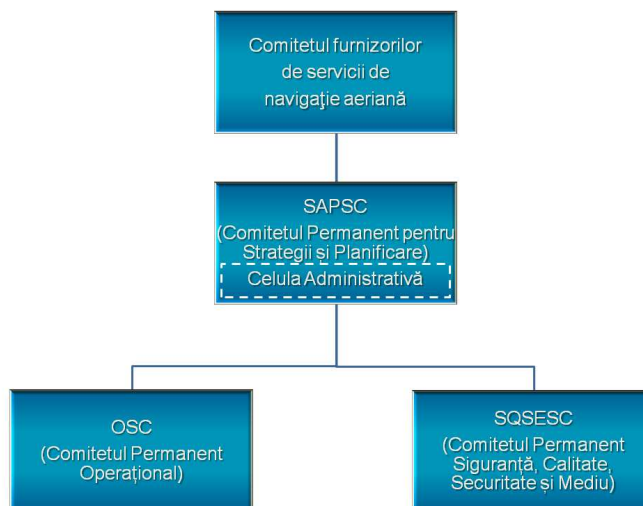


Figura 4 – Organismele suport create la nivelul ANSP Board

Mai multe informații și documente sunt disponibile pe www.danubefab.eu.

Structuri de guvernare Danube FAB

Pe parcursul anului 2018 au avut loc două întâlniri ale Consiliului de guvernare Danube FAB, în data de 22 mai 2018 în România și, respectiv, în data de 24 octombrie 2018 în Republica Bulgaria.

De asemenea, pe parcursul anului 2018 au avut loc două întâlniri ale Comitetului furnizorilor de servicii de navigație aeriană (ANSP Board), astfel: în data de 21 mai 2018, în România și în data de 23 octombrie 2018, în Republica Bulgaria.

Planificare strategică

În prima parte a anului 2018 au fost definitivate și adoptate documentele "Programul Strategic Danube FAB pentru perioada 2018-2022", "Planul Anual Danube FAB pentru anul 2018" și "Raportul Anual Danube FAB pentru anul 2017", documente realizate în conformitate cu prevederile Acordului Danube FAB.

Consultare cu partenerii sociali

Procesul de consultare cu partenerii sociali în cadrul Danube FAB este asigurat prin organizarea în mod regulat a Forumului de Consultare Socială (SCF), în conformitate cu prevederile Acordului de cooperare semnat la nivelul ROMATSA și BULATSA.

Pe parcursul anului 2018 au avut loc două întâlniri SCF, în data de 14 februarie în România și, respectiv, în data de 6 noiembrie în Republica Bulgaria. Cu aceste ocazii, reprezentanților sindicatelor și ai organizațiilor profesionale le-au fost prezentate stadiul principalelor proiecte operaționale implementate sau în curs de implementare în cadrul Danube FAB, alte proiecte prioritare, precum și dezvoltările legislative la nivel european cu impact asupra furnizorilor de servicii de navigație aeriană.

Activități prioritare:

- Free Routes Airspace (FRA)

În anul 2018 a fost inițiată Faza a III-a a proiectului ce prevede extinderea implementării FRA pe timp de zi până la 24 de ore. Astfel, a fost aprobat planul de extindere a implementării cu Republica Slovacia, inițial doar pe timp de noapte, începând cu 6 decembrie 2018.

- Raționalizarea Tehnică și Infrastructura

În cadrul Danube FAB infrastructura CNS este planificată în comun de către ROMATSA și BULATSA, iar acolo unde este cazul, se realizează achiziții în comun. În anul 2018 Danube FAB a continuat activităților prevăzute în documentele de planificare adoptate la nivel de FAB în sprijinul coordonării, raționalizării și/sau utilizării în comun a infrastructurii tehnice.

- Cooperarea Inter-FAB

În cadrul platformei de coordonare inter-FAB Danube FAB s-a implicat activ prin participarea la întâlnirea Atelierul de Coordonare Inter-FAB, Malta, 05-06.10.2017 și prin implicarea în organizarea primului workshop inter-FAB pe tema performanței (Sofia, ianuarie 2018).

- Extinderea Danube FAB

În anul 2018 au avut loc discuții și/sau întâlniri cu ANSP-urile din state vecine Danube FAB (Republica Macedonia, Republica Serbia, Republica Moldova) pentru inițierea discuțiilor în vederea stabilirii posibilelor domenii pentru implementarea unor proiecte comune. De asemenea, Consiliul de Guvernare Danube FAB a transmis invitații către Republica Serbia (pentru extinderea cooperării Danube FAB, inclusiv informații cu privire la procesul de obținere a statutului de observator în cadrul Danube FAB) și către Republica Moldova (de finalizare a procesului de aplicare pentru obținerea statutului de observator în cadrul Danube FAB).

Activități de comunicare:

- o participarea Danube FAB în calitate de expozant la Congresul Mondial ATM 2018 în perioada 6-8 martie la Madrid și demararea activităților în vederea participării și la ediția din anul 2019.

AUDIT INTERN

Activitatea de audit intern derulată în cursul anului 2018, s-a desfășurat în conformitate cu prevederile Legii nr. 672/2002 privind auditul public intern, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a prevederilor OMT nr. 1.380/2016 pentru aprobarea Normelor specifice privind exercitarea activității de audit intern în cadrul Serviciului Audit al Ministerului Transporturilor precum și în cadrul compartimentelor de audit intern ale entităților publice din subordinea/sub autoritatea acestuia și în baza Planului anual de audit intern pentru anul 2018, aprobat de directorul general al R.A. ROMATSA.

- A. Sintetic, activitatea de audit intern la nivelul anului 2018, a constat în derularea următoarelor misiuni/acțiuni de audit intern:
- o misiunea de audit intern de consiliere cu tema „Activitatea de autoevaluare a Sistemului de Control Intern Managerial (SCIM) derulată la nivelul R.A. ROMATSA”.

În cadrul misiunii de audit intern au fost implicate toate structurile de specialitate din cadrul Administrației Centrale și Subunitățile regiei, scopul misiunii fiind acordarea de consiliere formalizată asupra tuturor operațiunilor specifice derulate și aferente activităților de autoevaluare a Sistemului de Control Intern Managerial (SCIM) pentru anul 2017, derulate de Comisia ROMATSA de monitorizare, coordonare și îndrumare metodologică a implementării și dezvoltării Sistemului de Control Intern Managerial, structură implicată în aceste activități specifice derulate la nivelul regiei.

- o misiunea de audit intern de consiliere cu tema „Analiza asupra deficiențelor din Raportul Corpului de Control al Ministrului Transporturilor pentru care s-au stabilit măsuri în sarcina Consiliului de Administrație și din care să rezulte persoanele cu funcții de conducere responsabile pentru deficiențele constatate”.

În procesul evaluării au fost implicate structurile de specialitate din cadrul R.A. ROMATSA în privința cărora s-au evidențiat abateri/nereguli în cuprinsul raportului întocmit de echipa Corpului de Control al Ministrului Transporturilor și prin care s-au stabilit măsuri în sarcina Consiliului de Administrație, fiind derulată la solicitarea expresă a Consiliului de Administrație al R.A. ROMATSA.

Scopul misiunii a fost asigurarea managementului asupra regularității/conformității procedurilor și a operațiunilor cu cadrul normativ de reglementare, avându-se în vedere evaluarea, identificarea obstacolelor din calea desfășurării normale a proceselor, stabilirea cauzelor apariției acestora, determinarea consecințelor existenței lor și propunerea de soluții pentru eliminarea obstacolelor. Ca atare, auditul intern nu a avut competență asupra auditării persoanelor, nefiind în sarcina auditorilor interni să investigheze fraude,

să efectueze cercetări administrative în vederea recuperării unor prejudicii sau stabilirii persoanelor vinovate.

- acțiunea de audit intern cu tema „Analiza, la nivelul lunii iunie 2018, a modului de îndeplinire de către R.A. ROMATSA, a măsurilor dispuse la pct. I.2.1., II.12 și II.13 din Decizia nr. III/39/11.11.2015, emisă de Directorul Direcției I din cadrul Departamentului III al Curții de Conturi a României”, Notă de informare nr. 13.276/27.06.2018.

În cadrul acțiunii de audit intern au fost implicate structuri de specialitate din cadrul Administrației Centrale din domeniul juridic și economic/contabil.

Scopul acțiunii de audit intern a fost asigurarea directorului general al regiei asupra caracterului adecvat al modului de aducere la îndeplinire de către structurile de specialitate responsabile din cadrul ROMATSA, a măsurilor dispuse prin Decizia nr. III/39/11.11.2015, emisă de Directorul Direcției I din cadrul Departamentului III al Curții de Conturi a României, în urma acțiunii de control efectuate la nivelul trimestrului IV 2015, prin analiza acțiunilor întreprinse de către structurile de specialitate responsabile din cadrul regiei.

- acțiunea/activitatea de audit intern cu tema „Legalitatea și oportunitatea contractului de asistență juridică încheiat între Casa de avocați Rațiu & Rațiu, în calitate de furnizor de servicii juridice și R.A. ROMATSA, în calitate de beneficiar, precum și a serviciilor derulate în anul 2018”.

Acțiunea de audit intern s-a derulat la solicitarea Consiliului de Administrație R.A. ROMATSA, fiind implicat atât Serviciul Juridic din cadrul Administrației Centrale cât și de la alte structuri de specialitate ale regiei.

Scopul acțiunii de audit intern a fost informarea directorului general al R.A. ROMATSA și a Consiliului de Administrație al R.A. ROMATSA privind relația regiei cu societatea de avocați Rațiu & Rațiu, colaborare derulată în baza contractului de asistență juridică încheiat în cursul anului 2006, aspect privind legalitatea și oportunitatea contractului de asistență juridică, modul de derulare al acestuia în perioada 2016 – iunie 2018, reprezentarea în instanțe a intereselor regiei dar și soluționarea altor solicitări din domeniul specific al regiei, vis – a – vis de obiectul contractului menționat.

- misiunea de audit intern cu tema „Activitățile financiare sau cu implicații financiare desfășurate de R.A. ROMATSA din momentul constiurii angajamentelor până la utilizarea fondurilor de către beneficiarii finali, inclusiv a fondurilor provenite din finanțarea externă”.

În cadrul misiunii de audit intern au fost implicate structuri de specialitate din cadrul Administrației Centrale din domeniul operațional, tehnic, dezvoltare și de la structuri de specialitate din subordinea directă a directorului general, implicate în activități specifice temei auditate, *scopul* misiunii fiind acela de a da asigurare directorului general că activitățile economice dar și ale celorlalte structuri de specialitate implicate în activitățile de realizare a plăților asumate prin

angajamente legale, inclusiv din fonduri provenite din finanțare externă, respectă cadrul legislativ existent și se desfășoară în condiții de eficacitate și eficiență, fiind realizate obiectivele specifice stabilite.

- o misiunea de audit intern cu tema „Sistemele informatice financiar-contabile precum și pentru activitățile de management și suport din cadrul R.A. ROMATSA”.

În procesul evaluării a fost implicată în principal Direcția Economică, direcție de specialitate din cadrul Administrației Centrale, prin intermediul structurilor de specialitate aferente direcției, respectiv contabilitate, financiar, tarife și urmărire încasări dar și Direcția Tehnică, pe partea de sisteme IT, structură care i s-au cerut lămuriri și detalieri ale activităților specifice ale specialiștilor în IT, atât pe partea de rețea și securitate informatică cât și din punctul de vedere al proiectanților unor aplicații informatice utilizate în cadrul regiei.

Lămuriri suplimentare s-au solicitat și experților de resurse umane, structură de specialitate care asigură administrarea aplicației „Programul de Salarii R.A. ROMATSA”.

Scopul misiunii de audit intern a fost asigurarea directorului general al R.A. ROMATSA privind desfășurarea cu eficiență a operațiunilor de planificare, organizare, coordonare și control ale activităților IT aferente operațiunilor financiar contabile derulate la nivelul Direcției Economice, la nivelul resurselor umane – program salarizare dar și pentru activitățile de management și suport din cadrul R.A. ROMATSA, derulate de serviciul de specialitate în domeniul IT din cadrul Administrației Centrale.

- o misiunea de audit intern cu tema „Activitatea specifică în domeniul anticorupției, derulată la nivelul R.A. ROMATSA”

În procesul evaluării a fost implicată Comisia internă pentru prevenirea și combaterea corupției, stabilită prin decizia directorului general al R.A. ROMATSA și persoane/angajați ai regiei care au fost implicați, în perioada auditată, în activitățile specifice privind anticorupția, cărora li s-au cerut lămuriri și detalieri ale activităților specifice temei auditate.

Scopul misiunii de audit intern a fost asigurarea directorului general al R.A. ROMATSA privind desfășurarea cu eficiență a operațiunilor de planificare, organizare, coordonare și control ale activităților aferente operațiunilor anticorupție derulate la nivelul regiei inclusiv subunități, prin comisia internă R.A. ROMATSA pentru prevenirea și combaterea corupției.

În anul 2018, activitatea pe ultimii trei ani a Compartimentului Audit Intern a fost evaluată de către Serviciul Audit Intern din cadrul Ministerului Transporturilor care a derulat o misiune de evaluare, la sediul R.A. ROMATSA. Rezultatele misiunii au fost consemnate în cadrul „Raportului de evaluare a activității de audit intern desfășurate la nivelul R.A. ROMATSA”, aprobat de Ministrul Transporturilor, document întocmit cu scopul „[...] de a oferi asigurare ministrului transporturilor și directorului general al regiei că este respectat cadrul normativ privind organizarea și desfășurarea activității de audit intern și că aceasta funcționează la parametri corespunzători, fiind în măsură să adauge plus valoare activităților evaluate”.

B. Realizarea altor acțiuni

În anul 2018, experții audit intern au întreprins următoarele:

- potrivit ROF-ului Comitetului de Audit al Consiliului de Administrație R.A. ROMATSA, Compartimentul Audit Intern a asigurat/asigură activitățile de secretariat Comitetului de Audit, aceste activități fiind permanente, derulându-se pe lângă activitățile specifice compartimentului;
- au participat cu statut de invitați la ședințele Comisiei SCIM și a prezentat puncte de vedere/opinii referitoare la aceste activități specifice;
- au elaborat/emis un număr de 12 (douăsprezece) proceduri de lucru proprii, atingând aspecte privind planificarea multianuală a activității de audit intern, planificarea anuală, perfecționarea profesională a auditorilor interni, pregătirea misiunii de audit intern, intervenția la fața locului, raportul de audit intern, misiunea de consiliere, modul de întocmire a raportului de audit intern, urmărirea recomandărilor, avizarea numirii/destituirii șefului compartimentului de audit intern, îndosărierea și păstrarea documentelor de audit, raportarea anuală a activității de audit intern, derularea misiunii de audit intern ad-hoc;
- au inițiat demersurile către Consiliul de Administrație al R.A. ROMATSA, prezentând o Notă de fundamentare privind dimensionarea corespunzătoare a Compartimentului Audit Intern, document prin care s-a solicitat suplimentarea Statului de funcții aferent Compartimentului Audit Intern cu un post de auditor intern și demararea măsurilor corespunzătoare pentru ocuparea acestuia, cu respectarea legislației specifice privind angajarea auditorilor interni.
Astfel, prin acest document, s-a supus atenției Consiliului de Administrație, starea/situația compartimentului din cadrul R.A. ROMATSA, în ceea ce privește numărul auditorilor interni prevăzut în Statul de funcții, raportat la standardele și cerințele de derulare cu eficiență a activităților de audit intern, pornind de la o dimensionare adecvată a numărului de auditori interni necesari desfășurării corespunzătoare a activității în cadrul compartimentului;
- în cadrul legal permis, au realizat o serie de acțiuni de consiliere informală sau consiliere formalizată, pe aspecte referitoare la editarea unor proceduri specifice, materiale ale managementului direct, puncte de vedere privind fundamentarea unor posturi din cadrul Administrației Centrale, probleme din domeniul CRP/COS, care au condus la o înțelegere mai corectă din partea structurilor de specialitate auditate, a unor responsabilități specifice dar și la îmbunătățirea acestora, inclusiv prin recomandările/soluțiile propuse.

EVOLUȚIA INDICATORILOR DE PERFORMANȚĂ ÎN ANUL 2018

1) Evoluția indicatorilor de performanță conform cerințelor Regulamentului (UE) nr. 390/2013

La nivelul anului 2018 evoluția indicatorilor de performanță stabiliți pentru ROMATSA prin Planul de Performanță Danube FAB pentru perioada 2015-2019 se prezintă astfel:

1.1. Domeniul cheie de performanță privind siguranța

a) Nivelul de eficacitate al managementului siguranței

Denumire indicator	Țintă 2018	Realizat
Nivelul de eficacitate al managementului siguranței – Cultura de siguranță	Nivel C	Nivel D
Nivelul de eficacitate al managementului siguranței – Alte obiective de management al siguranței	Nivel C	Nivel D

b) Aplicarea clasificării privind severitatea pe baza metodologiei instrumentului de analiză a riscurilor (RAT)

Denumire indicator	Țintă 2018	Realizat
Raportarea nerespectării distanței minime de separare (SMI)	80%	100%
Raportarea evenimentelor specifice ATM (ATMs)	80%	100%

c) Just culture

Domeniu	Da	Nu
Politici și implementarea acestora	9	0
Legal/Juridic	3	4
Raportare incidentelor și investigații	2	0

1.2 . Domeniul cheie de performanță privind mediul

În cadrul domeniului cheie privind mediul indicatorul cheie de performanță – KEA – eficiența medie a zborului de rută pe orizontală corespunzătoare traiectoriei efective se stabilește și se monitorizează la nivel de FAB.

Danube FAB	Țintă 2018	Realizat
KEA	1.41%	1.82%

Conform analizei operaționale, deteriorarea valorii indicatorului se datorează în principal restricțiilor reciproce impuse de Ucraina și Rusia, începând cu data de 15 noiembrie 2015, privind survolurile în spațiile aeriene ale celor două state. Această situație este determinată

de traiectoriile atipice ale zborurilor care tranzitează spațiul aerian al DANUBE FAB, generând creșterea ineficiențelor, în conformitate cu metodologia aplicabilă. Nerespectarea indicatorului privind mediul nu atrage după sine necesitatea aplicării unui mecanism de penalizare, întrucât la nivelul Planului de Performanță DANUBE FAB pentru cea de-a doua perioadă de referință (2015-2019) nu a fost stabilit un mecanism de stimulare financiară pentru acest indicator. Pentru reducerea impactului asupra mediului România și Bulgaria au continuat implementarea Free Routes Airspace, de la 6 decembrie 2018 intrând în vigoare SEEN FRA pe timp de noapte și cu Slovacia, alături de România, Bulgaria și Ungaria, iar din 7 noiembrie 2019 va fi extins SEE FRA H24 între România, Bulgaria și Ungaria.

1.3. Domeniul cheie de performanță privind capacitatea

Tabelul următor prezintă situația indicatorului privind numărul mediu de minute de întârziere ATFM (managementul fluxului de trafic aerian) pe rută per zbor la nivelul regiei:

ROMATSA	Țintă 2018	Realizat
Numărul mediu de minute de întârziere ATFM (managementul fluxului de trafic aerian) pe rută per zbor	0 min/zbor	0.12 min/zbor

Conform analizei operaționale, deviația se datorează în principal restricțiilor datorită vremii, cât și creșterii de trafic și atingerii nivelului maxim de capacitate pe anumite sectoare. Conform celor prevăzute în Planul de Performanță DANUBE FAB pentru cea de-a doua perioadă (2015-2019), pentru indicatorul de capacitate se aplică un mecanism de stimulare financiară pentru cauze dependente de activitatea ATC ("capacity", "routing", "staffing", "equipment"), managementul spațiului aerian și evenimente speciale (cod C, R, S, T, M și P din manualul ATFCM). Având în vedere faptul că deviația de la țintă se datorează în proporție de peste 60% unor cauze independente de condițiile impuse prin Planul de Performanță, cât și faptului că nu a fost atinsă limita de 0.05 minute întârziere peste care se aplică mecanismul, nu ni se vor aplica penalități.

1.4. Domeniul cheie de performanță privind eficiența costurilor

Evoluția costurilor totale de rută, a inflației, precum și a tarifului unitar determinat de rută la nivelul anului 2018 în raport cu Planul de Performanță pentru cea de-a doua perioadă de referință (2015-2019) este prezentată în tabelul de mai jos:

ROMATSA	Monedă	Determinat 2018	Actual 2018
Costuri totale ANS (servicii de navigație aeriană) exprimate în termeni nominali	RON	848,257,273	805,336,580
Inflație %		4.65%	4.10%
Index inflație (100 în 2009)		126.59	125.92

Costuri totale ANS (servicii de navigație aeriană) exprimate în termeni reali (prețuri la nivelul anului 2009)	RON	670,078,574	639,663,685
Numărul total de unități de servicii pentru activitatea de rută	MII	5,075,000	5,100,776
Tarif unitar determinat exprimat în termeni reali (prețuri la nivelul anului 2009)	RON	132.04	125.38

Tabelul următor prezintă costurile aferente activității de rută înregistrate la nivelul anului 2018 defalcate per tip de costuri în raport cu costurile determinate conform Planului de Performanță pentru cea de-a doua perioadă de referință (2015-2019).

Categorie cost	Determinat	Actual	Diferență (valoric)	Diferență (%)
Personal	605,779	585,195	-20,584	-3.40%
Alte costuri de funcționare	101,633	78,974	-22,659	-22.29%
Amortizare	49,030	31,701	-17,329	-35.34%
Costul capitalului	40,369	25,942	-14,427	-35.74%
Costuri excepționale	0	33,143	33,143	
Costuri totale	796,811	754,956	-41,855	-5.25%

2) Procesul de consultare formală a utilizatorilor spațiului aerian

În conformitate cu prevederile reglementărilor europene (Regulamentul de punere în aplicare nr. 391/2013 de stabilire a unei scheme comune de tarifare pentru serviciile de navigație aeriană) precum și cu reglementările naționale, ROMATSA asigură anual consultarea reprezentanților utilizatorilor cu privire la diferențele dintre realizările anului anterior pentru activitatea de rută și elementele determinate prin Planul de Performanță aprobat. Consultările sunt organizate de două ori pe an, la nivelul ansamblului statelor membre EUROCONTROL, în cadrul Comitetului lărgit pentru tarife de rută EUROCONTROL. Informațiile detaliate privind evoluția costurilor și a traficului precum și aplicarea mecanismelor de împărțire a riscurilor privind traficul și costurile sunt puse la dispoziția reprezentanților utilizatorilor, a EUROCONTROL și a Comisiei Europene la termenele și în conformitate cu tabelele de raportare și informațiile suplimentare prevăzute în Regulamentul privind schema comună de tarifare precum și în procedurile și documentele EUROCONTROL.

Pentru serviciile de navigație aeriană terminală prestate pe aeroporturile supuse legislației europene (Regulamentul de punere în aplicare nr. 391/2013 de stabilire a unei scheme comune de tarifare pentru serviciile de navigație aeriană), consultarea reprezentanților

utilizatorilor se efectuează, de regulă, anual, pentru toate statele membre ale UE, în organizarea Comisiei Europene, cu sprijinul EUROCONTROL – PRU. Și pentru aceste consultări informațiile detaliate privind costurile și traficul sunt puse la dispoziția reprezentanților utilizatorilor, a EUROCONTROL și a Comisiei Europene la termenele și în conformitate cu tabelele de raportare și informațiile suplimentare prevăzute în Regulamentul privind schema comună de tarifare.

În anul 2018 au avut loc următoarele sesiuni de consultări:

- 27-28 iunie, în cadrul celei de-a 110-a sesiuni a Comitetului lărgit pentru tarife de rută EUROCONTROL au fost realizate consultări multilaterale asupra estimărilor inițiale privind bazele de cost și tarifele unitare de rută pentru anul 2019.
- 28 august – au fost realizate consultări cu utilizatorii spațiului aerian privind revizuirea obiectivelor de performanță privind eficiența costurilor aferente anilor 2018-2019 stabilite prin Planul de Performanță Danube FAB pentru cea de-a doua perioadă de referință (2015 - 2019).
- 21-22 noiembrie - au fost realizate consultări multilaterale asupra estimărilor finale privind bazele de cost și tarifele unitare de rută pentru anul 2019 în cadrul celei de-a 111-a sesiuni a Comitetului lărgit pentru tarife de rută EUROCONTROL.

În cursul anului 2018, Comisia Europeană nu a organizat consultări multilaterale asupra bazelor de cost și tarifelor unitare pentru serviciile de navigație aeriană terminală pentru anul 2018. De asemenea, reprezentanții utilizatorilor nu au solicitat alte consultări față de cele descrise mai sus.

În conformitate cu prevederile regulamentelor europene, Comisia Europeană analizează datele și informațiile incluse în bazele de cost pentru serviciile de navigație aeriană de rută.

3) Evoluția indicatorilor de performanță conform metodologiei SEID (Specification for Economic Disclosure) a EUROCONTROL – PRU (Performance Review Unit) în anul 2018

Ipotezele de lucru utilizate în proiecția indicatorilor de performanță pentru anul 2018 sunt următoarele:

- în conformitate cu datele publicate de serviciul de statistici și prognoze STATFOR din cadrul EUROCONTROL numărul total de zboruri IFR a crescut cu aproximativ 11,28% comparativ cu anul 2017 pentru activitatea de rută și cu aproximativ 6% pentru activitatea de terminal;
- în costurile totale ATM/CNS gate-to-gate nu sunt incluse costurile EUROCONTROL, plățile către autorități guvernamentale și de reglementare, costurile MET și cele privind TVA;
- numărul de personal utilizat în calculul indicatorilor de performanță reprezintă media personalului din anul respectiv, atât în privința personalului ATCO, cât și pentru personalul suport;
- eliminarea efectelor inflației în proiecția indicatorilor de performanță, în conformitate cu practica PRU EUROCONTROL, prin transformarea elementelor financiare aferente performanței în euro 2018 (utilizând cursul de schimb

EURO/RON aferent anului 2018) și prin adăugarea inflației (conform datelor furnizate de EUROSTAT).

Tabelul de mai jos cuprinde evoluția principalilor indicatori de eficiență a costurilor:

INDICATORI EFICIENȚA COSTURILOR (valori exprimate în EURO 2018)	2017	2018	Diferența 2018 vs 2017 [%]
Eficiența financiară a costurilor totale "gate-to-gate" per oră zbor compozită	430.18	392.68	-8.72%
Eficiența financiară a costurilor pentru activitatea de rută per oră zbor IFR	412.46	374.77	-9.14%
Eficiența financiară a costurilor pentru activitatea de terminal per mișcare IFR	148.61	139.63	-6.04%
Rata costurilor-suport	3.34	3.17	-5.13%
Costuri suport per ora de zbor compozita (RON/ora)	301.31	268.68	-10.83%
Costuri salarii personal suport per ora de zbor compozita fără putere de cumpărare	171.36	177.11	3.35%

Analizând valorile indicatorilor de eficiență a costurilor realizați în anul 2018 în comparație cu cei din anul 2017 au rezultat următoarele:

- Costurile de furnizare ATM/CNS au scăzut în anul 2018 cu aproximativ 0.74% (în termeni reali) ceea ce a condus la o evoluție pozitivă a indicatorilor: Costuri ATM/CNS gate-to-gate / ora de zbor compozită, Costuri ATM/CNS de rută/ ora de zbor controlată și Costuri ATM/CNS / mișcare IFR.
- Indicatorul costuri suport / ora de zbor compozită a înregistrat o scădere de 10,83% ca urmare a diminuării cu 3.04% a costurilor suport și a creșterii numărului de ore de zbor compozite.

COOPERARE INTERNĂ ȘI INTERNAȚIONALĂ

A. Activități în domeniul organizării

A fost finalizat procesul de actualizare a Regulamentelor de Organizare și Funcționare ale subunităților ROMATSA. S-a asigurat, pe tot parcursul anului, secretariatul ședințelor de negociere între Patronat și Sindicatul ATSR, activitate care constă în asigurarea suportului privind întocmirea și gestionarea proceselor verbale, încheiate după fiecare întâlnire a celor două comisii de negociere

B. Activități în domeniul Relațiilor

Cooperare internă și externă

1. principalele evenimente/manifestări organizate la inițiativa societății/regiei sau la care au participat membrii delegați ai regiei, în plan intern:

- în anul 2018, R.A. ROMATSA a colaborat cu direcțiile de specialitate din Ministerul Transporturilor (Direcția Transport Aerian, Direcția Comunicare, Relația cu Sindicatele, Patronatele și Organizațiile Neguvernamentale) cu Autoritatea Aeronautică Civilă Română, Compania Tarom, Ministerul Apărării Naționale, Statul Major al Forțelor Aeriene, Asociația Aeroporturilor din România, etc.
- aceste colaborări au avut ca rezultat dezvoltarea și perfecționarea relațiilor și eforturilor ce au ca obiectiv principal armonizarea și integrarea României în sistemul specializat european (EUROCONTROL, Uniunea Europeană, etc.) și asigurarea, împreună cu MapN a utilizării coordonate a spațiului aerian al României de către aviația civilă și militară.

2. deplasări în exterior la conferințe, evenimente, întâlniri de lucru etc. în domeniul transporturilor aeriene, scopul și costurile suportate/fiecare eveniment:

- în anul 2018 relațiile de cooperare ale R.A. ROMATSA cu organizațiile aeronautice internaționale din profilul său și cu furnizorii de servicii de navigație aeriană din alte state europene, au continuat, ținând cont de necesitatea cooperării în plan regional și asigurarea unui lobby la nivel european în vederea asigurării unei poziții avantajoase a României în cadrul structurilor ATM viitoare, rezultate prin aplicarea conceptului Cer European Unic.
- în anul 2018 au fost aprobate de către MT deplasări externe, Spania, Belgia etc.

3. obiective atinse sau alte rezultate în domeniu

În conformitate cu reglementările MT privind relațiile mass-media și cu aprobarea Consiliului de Administrație, managementul regiei a acordat o atenție deosebită promovării imaginii regiei și a României pe plan intern și extern.

R.A. ROMATSA nu și-a promovat imaginea prin machete publicitare în mass-media.

Totodată, în consens cu Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1035/2011 de stabilire a cerințelor comune pentru furnizarea de servicii de navigație aeriană și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 482/2008 și (UE) nr. 691/2010, în anul 2018 a fost publicată a 17-a ediție (atât în limba română cât și în limba engleză) a Raportului Anual ROMATSA, al cărui conținut realizează un câștig în acțiunea de promovare a imaginii regiei fiind difuzat, prin site-ul regiei, către organismele interne și internaționale de profil, companii aeriene, alți furnizori de servicii de trafic aerian, ministere, bănci și alți operatori cu care colaborează ROMATSA.

MANAGEMENTUL RESURSELOR UMANE

În anul 2018, R.A. ROMATSA a funcționat cu un număr maxim de 1739 de posturi.

Pe parcursul anului 2018, numărul de posturi pe regie a crescut, cu aprobarea Consiliului de Administrație al regiei, de la 1737 la 1739.

Dinamica personalului operativ pentru perioada 2018-2020

Categorie de personal	CTA Ab initio	CITA	MET	PNA
An				
2018 realizat	68	3	12	21
2019 propus	106	18	11	44

De asemenea, în anul 2018 au încetat raporturile de muncă cu regia 47 persoane (pensionare limită de vârstă, pensionare anticipată/anticipată parțial cu reducerea vârstei standard de pensionare pentru activitate desfășurată în grupe de muncă, pensionare de invaliditate, deces sau demisie).

În cursul lunii decembrie 2018 s-a demarat un nou proces de recrutare și selecție a personalului în vederea pregătirii pentru obținerea licenței de CTA stagiar pentru unitățile de trafic.

Structura personalului RA ROMATSA la data de decembrie 2018 se prezintă astfel:

- 42.22% CTA (controlori trafic aerian);
- 4.24% CITA (controlori informare trafic aerian)
- 21,71% PNA (personal protecția navigației aeriene);
- 7,91% MET (personal meteorologic aeronautic)
- 23,86% PAD (personal administrație).

În funcție de nivelul de pregătire profesională

Personal cu studii superioare: 47%

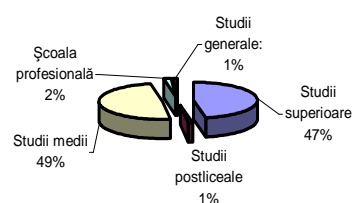
Puncte de reper în activitatea de recrutare pentru anul 2019:

Total recrutări: 111 persoane, din care:

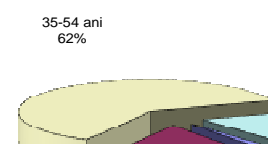
- 21 PNA (personal protecția navigației aeriene);
- 12 MET (personal meteorologic aeronautic);
- 7 PAD (personal administrație);
- 3 CITA (personal protecția navigației aeriene);
- 68 CTA

Puncte de reper privind structura de personal:

Repartizarea personalului în funcție de nivelul de studii



Repartizarea personalului pe grupe de



29%

Personal cu studii postliceale:	1%
Personal cu studii medii:	49%
Personal cu școala profesională:	2%
Personal cu studii generale:	1%



Pe grupe de vârstă

Personal cu vârsta până în 24 ani:	1,58%
Personal cu vârsta între 25 - 34 ani:	17,42%
Personal cu vârsta între 35 - 54 ani:	61,56%
Personal cu vârsta peste 55 ani:	19,44%

Pe sex

Personal de sex masculin:	70,80%
Personal de sex feminin:	29,20%

Formarea profesională a salariaților regiei constituie o direcție de acțiune prioritară, materializată prin planificarea, coordonarea și realizarea unui program complex de pregătire - Planul de Formare Profesională pentru anul 2018.

Desfășurarea cursurilor de pregătire recurentă, precum și programelor de pregătire profesională, pentru personalul CTA, CITA, PNA, MET, cursuri/programe destinate obținerii/revalidării licențelor profesionale, a unor noi calificări și autorizări asociate, precum și pentru extinderea competenței pe sectoare suplimentare;

Acțiuni realizate în anul 2018

- negocierea cu partenerul social și încheierea Acordului între Sindicatul ATSR și Patronatul RA ROMATSA,
- încheierea contractului de consultanță în vederea elaborării unei Proceduri de evaluare a performanței personalului din cadrul RA ROMATSA și achiziționarea și configurarea instrumentelor specific,
- demararea procedurilor privind achiziționarea serviciilor de evaluare pe bază de calcule actuariale ale beneficiilor angajaților regiei,
- pe parcursul anului au fost detașați transnațional 2 angajați, care au desfășurat activitate în cadrul SDM (SDA AISBL) Belgia, Bruxelles,
- întocmirea Planului de Formare Profesională 2019 și

Puncte de reper privind activitatea de formare profesională:

- programe de formare și perfecționare profesională interne, cu participarea a peste 1600 de salariați;
- programe de formare și perfecționare profesională externe, cu participarea a peste 500 de salariați.
- s-a urmărit în principal:
 - menținerea/creșterea competenței personalului aeronautic în vederea prelungirii/revalidării valabilității documentelor nominale de calificare;
 - menținerea nivelului 4 ICAO la limba engleză pentru controlorii de trafic aerian;
 - pregătirea profesională a stagiariilor, în vederea obținerii calificării minime de bază necesară atestării pe post;
 - perfecționarea/specializa-rea personalului în vederea instalării noilor echipamente precum și exploatării, întreținerii și reparării

efectuarea acțiunilor specifice sistemului e-Management prin actualizarea bazei de date a modulului HR și salarizare.

Au fost planificate și monitorizate acțiunile necesare privind controlul pentru revalidarea aptitudinii medicale a personalului ROMATSA cu statut de personal aeronautic nenavigant (din controlul traficului aerian, protecția tehnică și meteorologică a navigației aeriene și de telecomunicații aeronautice), precum și controalele medicale anuale de sănătate pentru ceilalți salariați, prevăzute de lege.

Totodată, au fost planificate și monitorizate acțiunile necesare privind examinarea/evaluarea de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română în vederea obținerii/revalidării licențelor, calificărilor și autorizărilor asociate acestora.

echipamentelor existente.

Puncte de reper privind licențierea personalului aeronautic nenavigant:

- planificarea și efectuarea vizitelor medicale în cadrul centrelor medicale auto-rizate de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română (Institutul Național de Medicină Aeronautică și Spațială, AEROMED, policlinicile teritoriale din structura Ministerului Transporturilor);
- planificarea și susținerea examinărilor la Autoritatea Aeronautică Civilă Română.

ACTIVITATEA ÎN DOMENIUL JURIDIC

Serviciul Juridic este compartimentul de concepție și execuție constituit în subordinea Directorului Direcției Juridice și Administrativ cu funcțiunile suport de asigurare a verificării documentare și urmărire a respectării legalității în actele legate de desfășurarea activității RA ROMATSA, de reprezentare și apărare a intereselor regiei în fața organelor de jurisdicție, Parchetelor, notarilor, autorităților administrației locale și centrale de stat, Curții de Conturi, executorilor judecătorești.

În anul 2018 în activitatea **Serviciului Juridic** se regăsesc următoarele :

Activități cu caracter permanent:

- acordare asistență de specialitate în domeniul juridic pentru departament /direcțiile / compartimente din Administrația Centrală și subunitățile RA ROMATSA;
- reprezentare, susținere și apărarea intereselor regiei în fața organelor de jurisdicție, Parchetelor, notarilor, autorităților administrației locale și centrale de stat, Curții de Conturi, executorilor judecătorești;
- întocmirea și susținerea acțiunilor și a altor acte prevăzute de lege, în vederea recuperării prejudiciilor materiale suferite de RA ROMATSA;
- atacarea, la organele competente, a hotărârilor judecătorești considerate nelegale și neîntemeiate;

- întocmirea, împreună cu departamentele, direcțiile și serviciile din R.A. ROMATSA – Administrația Centrală și subunități, obiecțiunile, contestațiile, plângerile la procesele verbale de control întocmite de organele Ministerului Finanțelor;
- participarea în comisiile de evaluare pentru licitații sau concursuri de oferte, negocierea și încheierea contractelor și a convențiilor încheiate de RA ROMATSA;
- informarea departamentelor direcțiilor și serviciilor/compartimentelor subordonate Directorului General din RA ROMATSA – Administrația Centrală, precum și a subunităților privind apariția actelor normative care privesc activitatea regiei;

Activități care asigură suportul informațional și documentar de sinteză necesar luării deciziilor de management aferente activităților din domeniul juridic - cu următoarele atribuții subsecvente:

- elaborarea de materiale, analize și sinteze și punerea la dispoziția Directorului General, Comitetului Director și Consiliului de Administrație al ROMATSA RA, a informațiilor care să permită acestora luarea celor mai bune decizii, pe termen scurt, mediu și lung, pe linia domeniului juridic;
- colectat datele necesare elaborării diferitelor rapoarte specifice derulării activităților: juridice și administrative și asigură întocmirea și transmiterea acestora;
- realizarea materialelor documentare de sinteză (rapoarte periodice, etc.) pentru prezentarea regiei și a activității către Consiliul de Administrație, Ministerul Transporturilor (sub a cărui autoritate funcționează regia, precum și a altor autorități).

Situația litigiilor RA ROMATSA aflate în curs de soluționare sau în faze procesuale pe rolul instanțelor de judecată la data de 31.12.2018

În cursul anului 2018, ROMATSA a fost implicata într-un număr de 51 de litigii, din care 49 erau încă în derulare la data de 31.12.2018.

Pe parcursul anului au fost soluționate definitiv un număr de 2 litigii.

EXERCIȚIUL FINANCIAR

SITUAȚII FINANCIARE ÎNTOCMITE PENTRU EXERCIȚIUL FINANCIAR ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 2018

Raportul auditorului independent

Raport cu privire la situațiile financiare

Opinie

- 1 Am auditat situațiile financiare ale R.A. ROMATSA („Regia”), cu sediul social în Bd. Ion Ionescu de la Brad nr. 10, Sector 1, București, identificată prin codul unic de înregistrare fiscală 1589932, care cuprind situația poziției financiare la data de 31 decembrie 2018 și situația rezultatului global, situația modificărilor capitalurilor proprii și situația fluxurilor de trezorerie aferente exercițiului încheiat la această dată, precum și un sumar al politicilor contabile semnificative și notele explicative.
- 2 Situațiile financiare la 31 decembrie 2018 se identifică astfel:

- Activ net/Total capitaluri proprii	429.109.840 lei
- Profitul net al exercițiului financiar	52.214.113 lei
- 3 În opinia noastră, situațiile financiare anexate prezintă fidel, sub toate aspectele semnificative, poziția financiară a Regiei la data de 31 decembrie 2018, și performanța sa financiară și fluxurile sale de trezorerie aferente exercițiului încheiat la data respectivă, în conformitate cu Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 2844/2016 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară adoptate de Uniunea Europeană cu modificările ulterioare.

Baza pentru opinie

- 4 Am desfășurat auditul nostru în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit („ISA”), Regulamentul UE nr. 537 al Parlamentului și al Consiliului European (în cele ce urmează „Regulamentul”) și Legea nr. 162/2017 („Legea”). Responsabilitățile noastre în baza acestor standarde sunt descrise detaliat în secțiunea „Responsabilitățile auditorului într-un audit al situațiilor financiare” din raportul nostru. Suntem independenți față de Regie, conform Codului Etic al Profesioniștilor Contabili emis de Consiliul pentru Standarde Internaționale de Etică pentru Contabili (codul IESBA), conform cerințelor etice care sunt relevante pentru auditul situațiilor financiare în România, inclusiv Regulamentul și Legea, și ne-am îndeplinit responsabilitățile etice conform acestor cerințe și conform Codului IESBA. Credem că

probele de audit pe care le-am obținut sunt suficiente și adecvate pentru a furniza o bază pentru opinia noastră.

Aspectele cheie de audit

5 Aspectele cheie de audit sunt acele aspecte care, în baza raționamentului nostru profesional, au avut cea mai mare importanță pentru auditul situațiilor financiare din perioada curentă. Aceste aspecte au fost abordate în contextul auditului situațiilor financiare în ansamblu și în formarea opiniei noastre asupra acestora și nu oferim o opinie separată cu privire la aceste aspecte.

ASPECT CHEIE AUDIT

Provizioane pentru pensii și beneficii similare

Regia acordă salariaților, conform prevederilor contractelor individuale de muncă, beneficii în bani în funcție de vechimea în muncă și, respectiv, la pensionare. Aceste beneficii reprezintă un număr variabil de salarii, diferențiate în funcție de categoria profesională a salariatului.

Nivelul acestor provizioane era de 320.893.283 RON la 31.12.2017, respectiv 414.563.100 la 31.12.2018.

Datorită nivelului semnificativ al valorii acestor provizioane și a importanței raționamentelor profesionale pe care le presupun, considerăm că acestea reprezintă un aspect cheie de audit.

Ajustarea veniturilor pentru activitatea de rută și recunoașterea veniturilor

Regia înregistrează venituri în baza Convenției Internaționale privind cooperarea

ABORDAREA NOASTRĂ

Procedurile noastre cu privire la nivelul provizioanelor pentru pensii și beneficii includ:

- evaluarea critică a adecvării raționamentelor și ipotezelor aplicate de conducere pentru fiecare din categoriile de beneficii pentru care s-au constituit provizioane
- discuții cu reprezentanții departamentelor de specialitate, respectiv experții externi care au furnizat asistența pentru a înțelege și a confirma ipotezele conducerii
- revizuirea și analiza rapoartelor oferite de experții externi
- revizuirea modelelor de calcul și evaluarea rezonabilității variabilelor incluse în calcul
- evaluarea adecvării informațiilor prezentate comparativ cu informațiile statice istorice
- evaluarea controlului intern existent cu privire de modul de determinare și acordare a beneficiilor pentru salariați (inclusiv verificare prevederilor incluse în contractul individual de muncă – Regia neavând în prezent Contract Colectiv de Muncă).

Procedurile noastre cu privire la nivelul veniturilor pentru activitatea de rută:

- evaluarea metodologiei utilizate, respectiv a consecvenței aplicării acesteia de la un exercițiu financiar la

ASPECT CHEIE AUDIT

pentru siguranța spațiului de navigare ce asigură statelor membre un sistem comun de taxare a rutelor (o taxare unică a zborului).

Eurocontrol reprezintă autoritatea care asigură implementarea acestei Convenții oferind tuturor statelor membre servicii de calculare, facturare și colectare prin intermediul Oficiului Central de Tarif de Rută.

Veniturile astfel obținute sunt reglementare, pe cicluri de reglementare, și, periodic, la finalul fiecărui ciclu se procedează la regularizarea nivelului acestora, respectiv recuperarea supra/sub tarifărilor. Ciclul de reglementare curent acoperă perioada 2015-2019.

Regia trebuie să analizeze și să ajusteze anticipat regularizările de venituri obținute de la Eurocontrol pentru activitatea de rută și estimate a se produce la finalul ciclului de reglementare.

Conform Codului Fiscal, legea nr. 227/2015 cu modificările ulterioare, această ajustare trebuie efectuată trimestrial sub forma înregistrării unui provizion.

Conform Standardelor Internaționale de Raportare Financiară, Regia prezintă această ajustare direct la nivelul liniei de venituri și nu sub formă de venit și, respectiv, provizion pentru cheltuieli.

Considerăm important să atragem atenția asupra acestui aspect cheie de audit, din perspectiva obligației de întocmire a situațiilor financiare statutare IFRS pe care Regia trebuie să o îndeplinească începând cu exercițiul financiar încheiat la 31.12.2018.

ABORDAREA NOASTRĂ

altul;

- evaluarea controalelor interne care adresează riscurile descrise în „Aspecte cheie de audit” cu privire la recunoașterea veniturilor pentru activitatea de rută;
- evaluarea ipotezelor și variabilelor utilizate;
- revizuirea acurateței și completitudinii veniturilor înregistrate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2018 (inclusiv proceduri de confirmare a tranzacțiilor în relația cu Eurocontrol);
- evaluarea adecvării modului de prezentare a informațiilor.

Alte informații – Raportul administratorilor

- 6 Administratorii sunt responsabili pentru întocmirea și prezentarea altor informații. Acele alte informații cuprind Raportul administratorilor, care include și declarația nefinanciară, dar nu cuprind situațiile financiare și raportul auditorului cu privire la acestea și nici declarația nefinanciară, aceasta fiind prezentată într-un raport separat.

Opinia noastră cu privire la situațiile financiare nu acoperă și aceste alte informații și, cu excepția cazului în care se menționează explicit în raportul nostru, nu exprimăm nici un fel de concluzie de asigurare cu privire la acestea.

În legătură cu auditul situațiilor financiare pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2018, responsabilitatea noastră este să citim acele alte informații și, în acest demers, să apreciem dacă acele alte informații sunt semnificativ inconsecvente cu situațiile financiare, sau cu cunoștințele pe care noi le-am obținut în timpul auditului, sau dacă ele par a fi denaturate semnificativ.

În ceea ce privește Raportul administratorilor, am citit și raportăm dacă acesta a fost întocmit, în toate aspectele semnificative, în conformitate cu Ordinul Ministerului Finanțelor publice nr. 2844/2016 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară adoptate de Uniunea Europeană cu modificările ulterioare, punctul 20.

În baza exclusiv a activităților care trebuie desfășurate în cursul auditului situațiilor financiare, în opinia noastră:

- a) informațiile prezentate în Raportul administratorilor pentru exercițiul financiar pentru care au fost întocmite situațiile financiare sunt în concordanță, în toate aspectele semnificative, cu situațiile financiare;
- b) Raportul Administratorilor a fost întocmit, în toate aspectele semnificative, în conformitate cu Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 2844/2016 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară adoptate de Uniunea Europeană cu modificările ulterioare, punctul 20.

În plus, în baza cunoștințelor și înțelegerii noastre cu privire la Regie și la mediul acesteia, dobândite în cursul auditului situațiilor financiare pentru exercițiul financiar încheiat la data de 31 decembrie 2018, ni se cere să raportăm dacă am identificat denaturări semnificative în Raportul administratorilor. Nu avem nimic de raportat cu privire la acest aspect.

Responsabilitățile conducerii și ale persoanelor responsabile cu governanța pentru situațiile financiare

- 7 Conducerea este responsabilă pentru întocmirea și prezentarea fidelă a situațiilor financiare în conformitate cu Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 2844/2016 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară adoptate de Uniunea Europeană cu modificările ulterioare și

pentru acel control intern pe care conducerea îl consideră necesar pentru a permite întocmirea de situații financiare lipsite de denaturări semnificative, cauzate fie de fraudă, fie de eroare.

- 8 În întocmirea situațiilor financiare, conducerea este responsabilă pentru aprecierea capacității Regiei de a-și continua activitatea, prezentând, dacă este cazul, aspectele referitoare la continuitatea activității și utilizând contabilitatea pe baza continuității activității, cu excepția cazului în care conducerea fie intenționează să lichideze Regia sau să oprească operațiunile, fie nu are nicio altă alternativă realistă în afara acestora.
- 9 Peroanele responsabile cu governanța sunt responsabile pentru supravegherea procesului de raportare financiară al Regiei.

Responsabilitățile auditorului într-un audit al situațiilor financiare

- 10 Obiectivele noastre constau în obținerea unei asigurări rezonabile privind măsura în care situațiile financiare, în ansamblu, sunt lipsite de denaturări semnificative, cauzate fie de fraudă, fie de eroare, precum și emiterea unui raport al auditorului care include opinia noastră.
Asigurarea rezonabilă reprezintă un nivel ridicat de asigurare, dar nu este o garanție a faptului că un audit desfășurat în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit va detecta întotdeauna o denaturare semnificativă, dacă aceasta există. Denaturările pot fi cauzate fie de fraudă, fie de eroare și sunt considerate semnificative dacă se poate preconiza, în mod rezonabil, că acestea, individual sau cumulativ, vor influența deciziile economice ale utilizatorilor, luate în baza acestor situații financiare.
- 11 Ca parte a unui audit în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit, exercităm raționamentul profesional și menținem scepticismul profesional pe parcursul auditului. De asemenea:
 - identificăm și evaluăm riscurile de denaturare semnificativă a situațiilor financiare, cauzată fie de fraudă, fie de eroare, proiectăm și executăm proceduri de audit ca răspuns la respectivele riscuri și obținem probe de audit suficiente și adecvate pentru a furniza o bază pentru opinia noastră. Riscul de nedetectare a unei denaturări semnificative cauzate de fraudă este mai ridicat decât cel de nedetectare a unei denaturări semnificative cauzate de eroare, deoarece fraudă poate presupune înțelegeri secrete, fals, omisiuni intenționate, declarații false și evitarea controlului intern;
 - înțelegem controlul intern relevant pentru audit, în vederea proiectării de proceduri de audit adecvate circumstanțelor, dar fără a avea scopul de a exprima o opinie asupra eficacității controlului intern al Regiei;
 - evaluăm gradul de adecvare a politicilor contabile utilizate și caracterul rezonabil al estimărilor contabile și al prezentărilor aferente de informații realizate de către conducere;

- formulăm o concluzie cu privire la gradul de adecvare a utilizării de către conducere a contabilității pe baza continuității activității și determinăm, pe baza probelor de audit obținute, dacă există o incertitudine semnificativă cu privire la evenimente sau condiții care ar putea genera îndoieli semnificative privind capacitatea Regiei de a-și continua activitatea. În cazul în care concluzionăm că există o incertitudine semnificativă, trebuie să atragem atenția în raportul auditorului asupra prezentărilor aferente din situațiile financiare sau, în cazul în care aceste prezentări sunt neadecvate, să ne modificăm opinia. Concluziile noastre se bazează pe probele de audit obținute până la data raportului auditorului. Cu toate acestea, evenimente sau condiții viitoare pot determina Regia să nu își mai desfășoare activitatea în baza principiului continuității activității;
 - evaluăm prezentarea, structura și conținutul general al situațiilor financiare, inclusiv al prezentărilor de informații și, în măsura în care situațiile financiare reflectă tranzacțiile și evenimentele de bază, într-o manieră care realizează prezentarea fidelă.
- 12 Comunicăm persoanelor responsabile cu guvernanta, printre alte aspecte, aria planificată și programarea în timp a auditului, precum și principalele constatări ale auditului, inclusiv orice deficiențe semnificative ale controlului intern, pe care le identificăm pe parcursul auditului.
- 13 De asemenea, furnizăm persoanelor responsabile cu guvernanta o declarație că am respectat cerințele etice relevante privind independența și că le-am comunicat toate relațiile și alte aspecte despre care s-ar putea presupune, în mod rezonabil, că ne afectează independența și, acolo unde este cazul, măsurile de protecție aferente.
- 14 Dintre aspectele comunicate cu persoanele responsabile cu guvernanta, stabilim care sunt aspectele cele mai importante pentru auditul situațiilor financiare din perioada curentă și care reprezintă, prin urmare, aspecte cheie de audit. Descriem aceste aspecte în raportul auditorului, cu excepția cazului în care legile sau reglementările interzic prezentarea publică a aspectului sau a cazului în care, în circumstanțe extrem de rare, determinăm că un aspect nu ar trebui comunicat în raportul nostru deoarece se preconizează în mod rezonabil ca beneficiile interesului public să fie depășite de consecințele negative ale acestei comunicări.

Raport cu privire la alte dispoziții legale și de reglementare

15 Am fost numiți să audităm situațiile financiare ale R.A. ROMATSA pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2018. Durata totală neîntreruptă a angajamentului nostru este de 4 ani, acoperind exercițiile financiare încheiate la 31 decembrie 2017 până la 31 decembrie 2020.

Confirmăm că:

- Opinia noastră de audit este în concordanță cu raportul suplimentar prezentat Comitetului de Audit al Regiei, pe care l-am emis în aceeași dată în care am emis și acest

raport. De asemenea, în desfășurarea auditului nostru, ne-am păstrat independența față de entitatea auditată.

- Nu au fost furnizate serviciile non-audit interzise, menționate la articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul UE nr. 537/2014.

Partenerul de misiune al auditului pentru care s-a întocmit acest raport al auditorului independent este Alina Mirea.

DELOITTE AUDIT SRL

Înregistrată la Camera Auditorilor Financiari
din România cu numărul 25/25.06.2001

SITUAȚIA POZIȚIEI FINANCIARE PENTRU EXERCITIUL FINANCIAR ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 2018

(toate sumele sunt exprimate în LEI, dacă nu este indicat altfel)

ACTIVE	31 decembrie 2018	31 decembrie 2017
ACTIVE IMOBILIZATE		
Imobilizări corporale	349.183.386	383.385.134
Imobilizări necorporale	57.295.303	46.728.619
Investiții în entități asociate	-	-
Alte investiții	140.136.922	139.933.037
Creanțe privind impozitul amânat	-	-
Total active immobilizate	<u>546.615.611</u>	<u>570.046.790</u>
Active curente		
Stocuri	11.742.414	11.277.754
Clienți și conturi asimilate	159.498.723	153.790.490
Cheltuieli înregistrate în avans	13.514.517	13.591.289
Alte active circulante	35.874.483	15.325.873
Impozit pe profit de recuperat	-	-
Investiții financiare	-	100.000.000
Numerar și echivalente de numerar	<u>455.247.514</u>	<u>327.170.640</u>
Total active curente	<u>675.877.651</u>	<u>621.156.046</u>
Total active	<u>1.222.493.262</u>	<u>1.191.202.836</u>
CAPITALURI PROPRII ȘI DATORII		
Capitaluri proprii		
Patrimoniu	376.954.042	376.954.042
Rezerve legale	32.792.574	30.181.868
Rezultat reportat	<u>19.363.224</u>	<u>47.422.263</u>
Total capitaluri proprii	<u>429.109.840</u>	<u>454.558.173</u>
Datorii pe termen lung		
Venituri înregistrate în avans	9.624.379	143.393.000
Obligații privind beneficiile angajaților	<u>357.483.511</u>	<u>262.444.379</u>

ACTIVE	31 decembrie 2018	31 decembrie 2017
Total datorii pe termen lung	<u>367.107.890</u>	<u>405.837.379</u>
Datorii curente		
Datorii comerciale	25.768.029	20.595.453
Datorii privind impozitul pe profit curent	-	-
Obligații curente privind beneficiile angajaților	140.633.099	110.334.914
Provizioane	98.924.734	74.961.282
Alte datorii curente	<u>160.949.670</u>	<u>124.915.635</u>
Total datorii curente	<u>426.275.532</u>	<u>330.807.284</u>
Total datorii	<u>793.383.422</u>	<u>736.644.663</u>
Total capitaluri proprii și datorii	<u>1.222.493.262</u>	<u>1.191.202.836</u>

**SITUAȚIA REZULTATULUI GLOBAL PENTRU EXERCIȚIUL FINANCIAR
ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 2018**

(toate sumele sunt exprimate în LEI, dacă nu este indicat altfel)

Nr. crt.	2018	2017
Cifra de afaceri	973.670.108	786.651.379
Alte venituri din exploatare	7.848.703	7.147.188
Cheltuieli de exploatare	<u>(933.033.364)</u>	<u>(929.971.196)</u>
Rezultat din exploatare	<u>48.485.447</u>	<u>(136.172.629)</u>
Venituri financiare, net	<u>3.728.666</u>	<u>16.154.513</u>
Profit/(Pierdere) înainte de impozitul pe profit	<u>52.214.113</u>	<u>(120.018.116)</u>
Cheltuiala cu impozitul pe profit	-	<u>(17.790.573)</u>
Profitul/(Pierderea) perioadei atribuibil Proprietarului Regiei	<u>52.214.113</u>	<u>(137.808.690)</u>
Alte elemente ale rezultatului global		
Elemente care nu vor fi niciodată reclasificate în profit sau pierdere		
Câștiguri/(Pierderi) actuariale privind planurile de beneficii determinate, net de taxe	(77.662.446)	18.733.227
Alte mișcări	-	<u>(39.436)</u>
Efectul impozitului asupra altor elemente ale rezultatului global	-	-
Alte elemente ale rezultatului global, net de taxe	<u>(77.662.446)</u>	<u>18.693.791</u>
Total rezultat global	<u>(25.448.333)</u>	<u>(119.114.898)</u>

**SITUAȚIA MODIFICĂRILOR CAPITALURILOR PROPRII PENTRU EXERCIȚIUL FINANCIAR
ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 2018**

(toate sumele sunt exprimate în LEI, dacă nu este indicat altfel)

	Patrimoniu	Rezerve legale	Rezultatul reportat	Total
Sold la 1 ianuarie 2018	376.954.042	30.181.868	47.422.263	454.558.173
Rezultatul global aferent perioadei	-	-	-	-

Profitul/(Pierderea) exercițiului	-	-	52.214.113	52.214.113
Alte mișcări	-	-	-	-
Alte elemente ale rezultatului global, din care:				
Recunoaștere câștig/(pierdere) actuarial, net de taxe	-	-	(77.662.446)	(77.662.446)
Creșterea rezervei legale	=	<u>2.610.706</u>	<u>(2.610.706)</u>	=
Total rezultat global al perioadei	-	2.610.706	(28.059.039)	(25.448.333)
Total contribuții de la și distribuiri către Statul Român				
Distribuirea profitului către Statul Român	=	=	=	=
Total tranzacții cu Statul Român	=	=	=	=
Sold la 31 decembrie 2018	<u>376.954.042</u>	<u>32.792.574</u>	<u>19.363.224</u>	<u>429.109.840</u>

SITUAȚIA MODIFICĂRILOR CAPITALURILOR PROPRII PENTRU EXERCITIUL FINANCIAR ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 2017

(toate sumele sunt exprimate în LEI, dacă nu este indicat altfel)

	Patrimoniu	Rezerve legale	Rezultatul reportat	Total
Sold la 1 ianuarie 2017	376.954.042	30.181.868	206.242.999	613.378.909
Rezultatul global aferent perioadei	-	-	-	-
Profitul/(Pierderea) exercițiului	-	-	(137.808.689)	(137.808.689)
Alte mișcări	-	-	(39.436)	(39.436)
Alte elemente ale rezultatului global, din care:				
Recunoaștere câștig/(pierdere) actuarial, net de taxe	-	-	18.733.227	18.733.227
Creșterea rezervei legale	=	=	=	=
Total rezultat global al perioadei	-	-	(119.114.898)	(119.114.898)
Total contribuții de la și distribuiri către Statul Român				
Distribuirea profitului către Statul Român	=	=	<u>(39.705.837)</u>	<u>(39.705.837)</u>
Total tranzacții cu Statul Român	=	=	=	=
Sold la 31 decembrie 2017	<u>376.954.042</u>	<u>30.181.868</u>	<u>47.422.263</u>	<u>454.558.173</u>

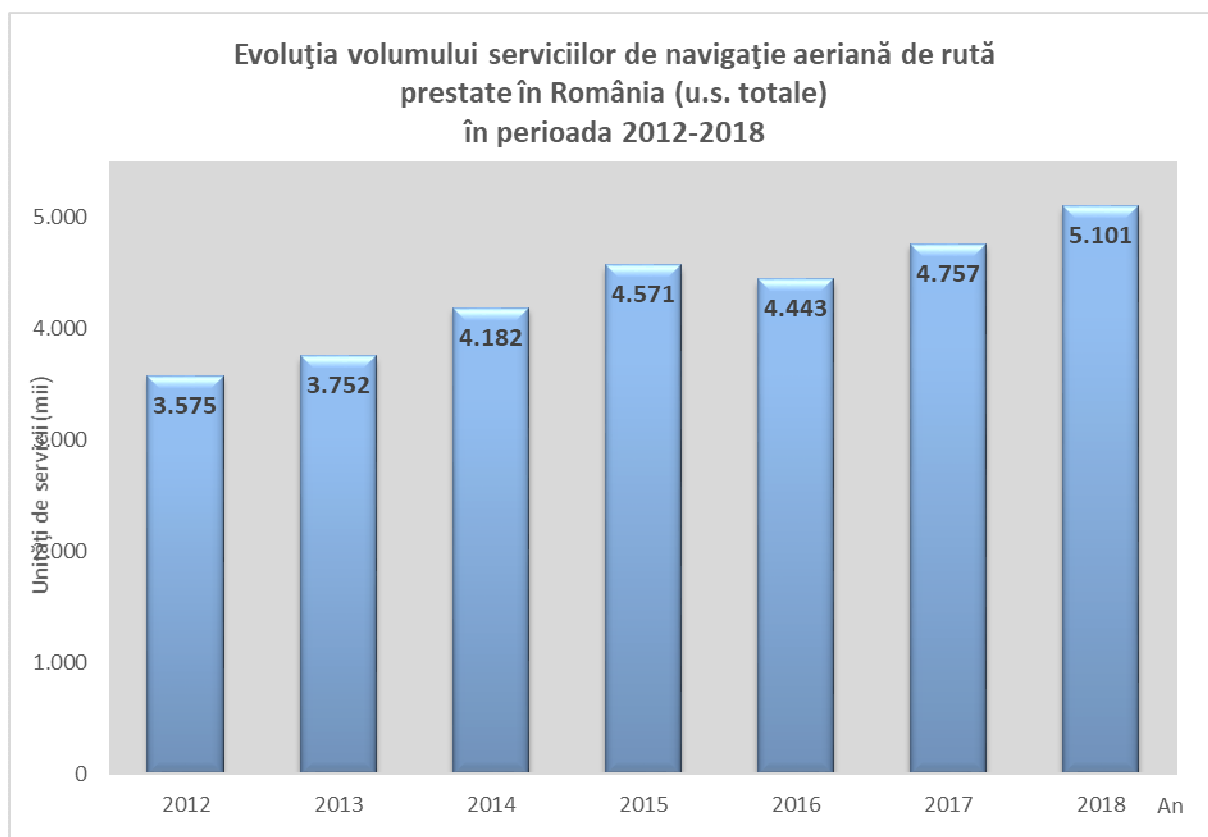
SITUAȚIA FLUXURILOR DE TREZORERIE PENTRU EXERCITIUL FINANCIAR ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 2018

(toate sumele sunt exprimate în LEI, dacă nu este indicat altfel)

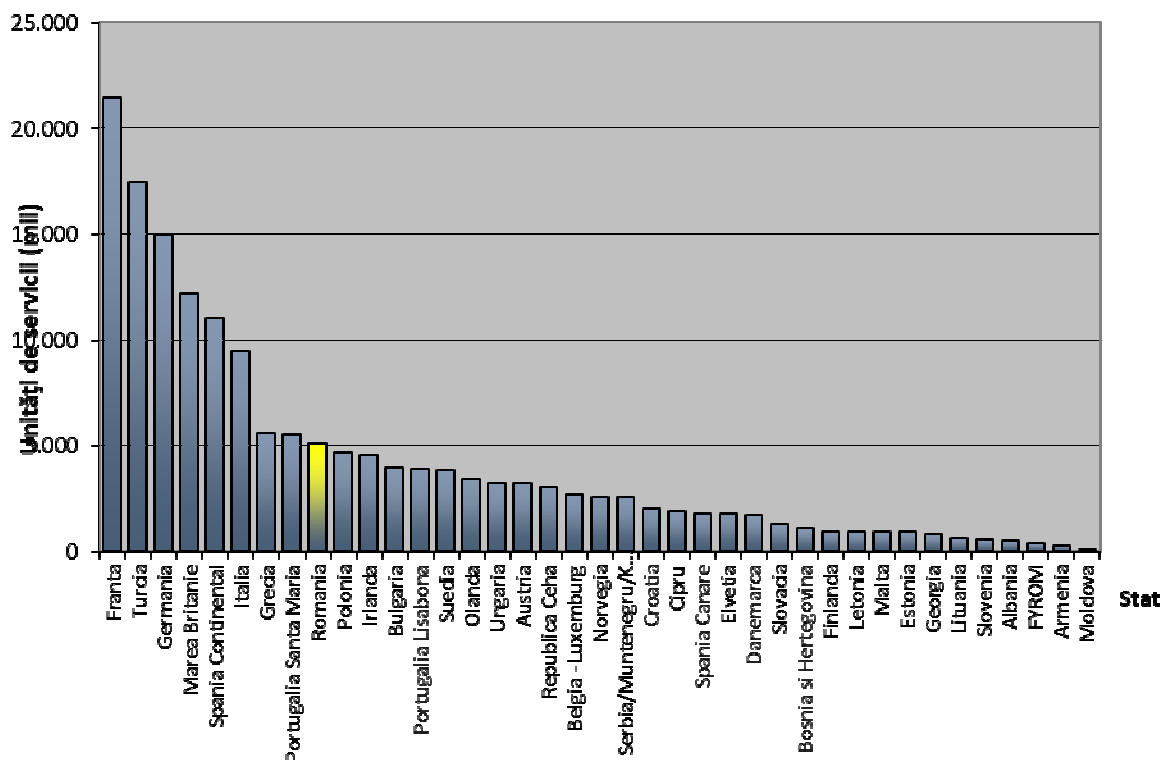
Fluxuri de trezorerie din activitatea de exploatare:	2018	2017
Profitul/(Pierderea) exercițiului înainte impozitării	<u>52.214.113</u>	<u>(120.018.116)</u>
Ajustări pentru elementele nemonetare:		
Cheltuieli de exploatare privind deprecierea și amortizarea (Câștig)/Pierdere netă din vânzarea de imobilizări corporale	40.791.925 (1.960.787)	40.354.406 (32.510)
Deprecierea/(reversare provizion) clienților și conturilor asimilate, net	3.369.775	1.123.647

Fluxuri de trezorerie din activitatea de exploatare:	2018	2017
Venituri din dobânzi	(3.735.043)	(3.068.952)
Deprecierea activelor fixe	-	829.163
Provizioane	39.956.748	114.856.702
Venituri din subvenții	<u>(1.165.854)</u>	<u>(994.555)</u>
Fluxuri de numerar înainte de modificările capitalului circulant	129.470.877	33.049.786
Modificări în stocuri	(464.660)	2.372.235
Modificări în clienți și conturi asimilate	(12.658.101)	(22.079.135)
Modificări în cheltuieli înregistrate în avans	76.772	33.746
Modificări în alte active circulante	-	-
Modificări în datorii comerciale	(41.828.523)	40.141.013
Modificări în alte datorii	(200.232)	240.156
Modificările capitalului circulant	<u>74.396.133</u>	<u>20.708.015</u>
Impozit pe profit plătit	(16.968.517)	(30.097.969)
Vărsăminte către Bugetul Statului	-	<u>(39.705.837)</u>
Numerar net utilizat în/(generat din) activitatea de exploatare	<u>57.427.616</u>	<u>(16.046.005)</u>
Fluxuri de numerar utilizate în activitatea de investiții:		
Achiziții de imobilizări	(35.928.308)	(50.579.470)
Încasări din vânzarea imobilizărilor	2.671.663	151.832
Împrumuturi (acordate)/restituite și imobilizări financiare	(203.885)	(3.594.918)
(Achiziții de)/Încasări din obligațiuni și titluri de trezorerie, depozite cu scadența peste 3 luni	-	-
Dobânzi încasate	<u>4.109.788</u>	<u>2.498.070</u>
Numerar net generat în activitatea de investiții	<u>(29.350.742)</u>	<u>(51.524.486)</u>
Fluxuri de numerar utilizate în activitatea de finanțare		
Subvenții primite	-	-
Numerar net utilizat în activitatea de finanțare	-	-
Creșterea/(Scăderea) netă a numerarului și a echivalentelor de numerar	<u>28.076.874</u>	<u>(67.570.491)</u>
Numerar și echivalente de numerar la 1 ianuarie	<u>427.170.640</u>	<u>494.741.131</u>
Numerar și echivalente de numerar la 31 decembrie	<u>455.247.514</u>	<u>427.170.640</u>

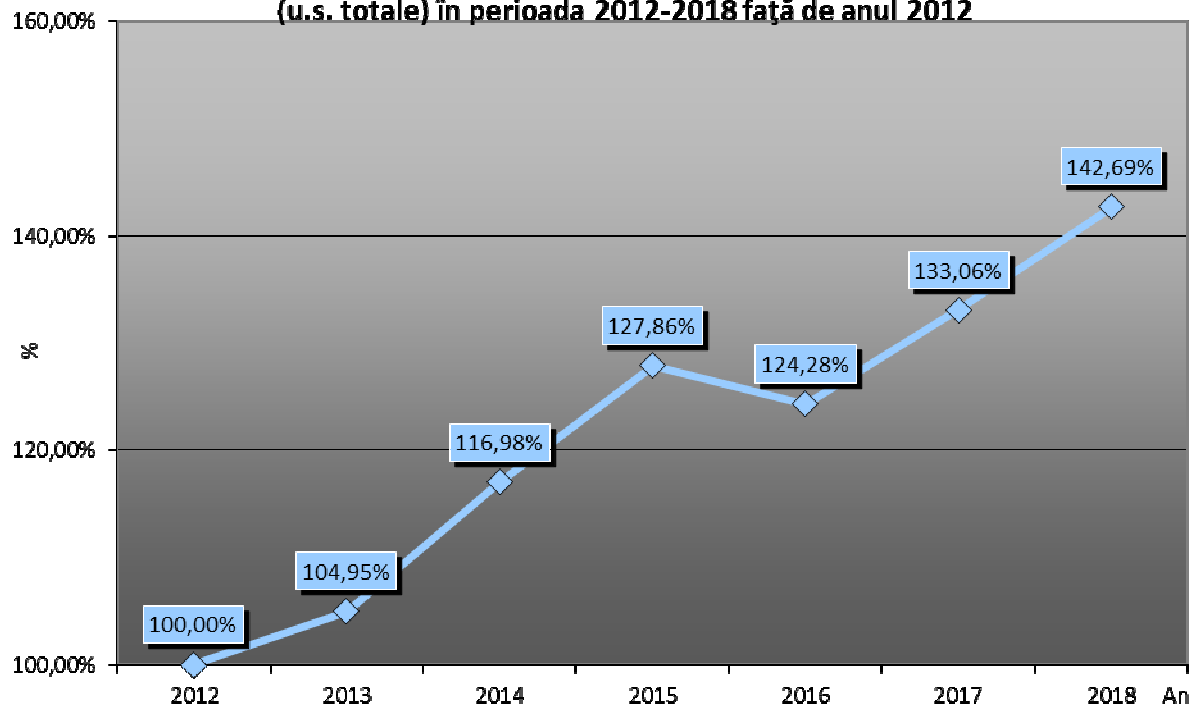
GRAFICE

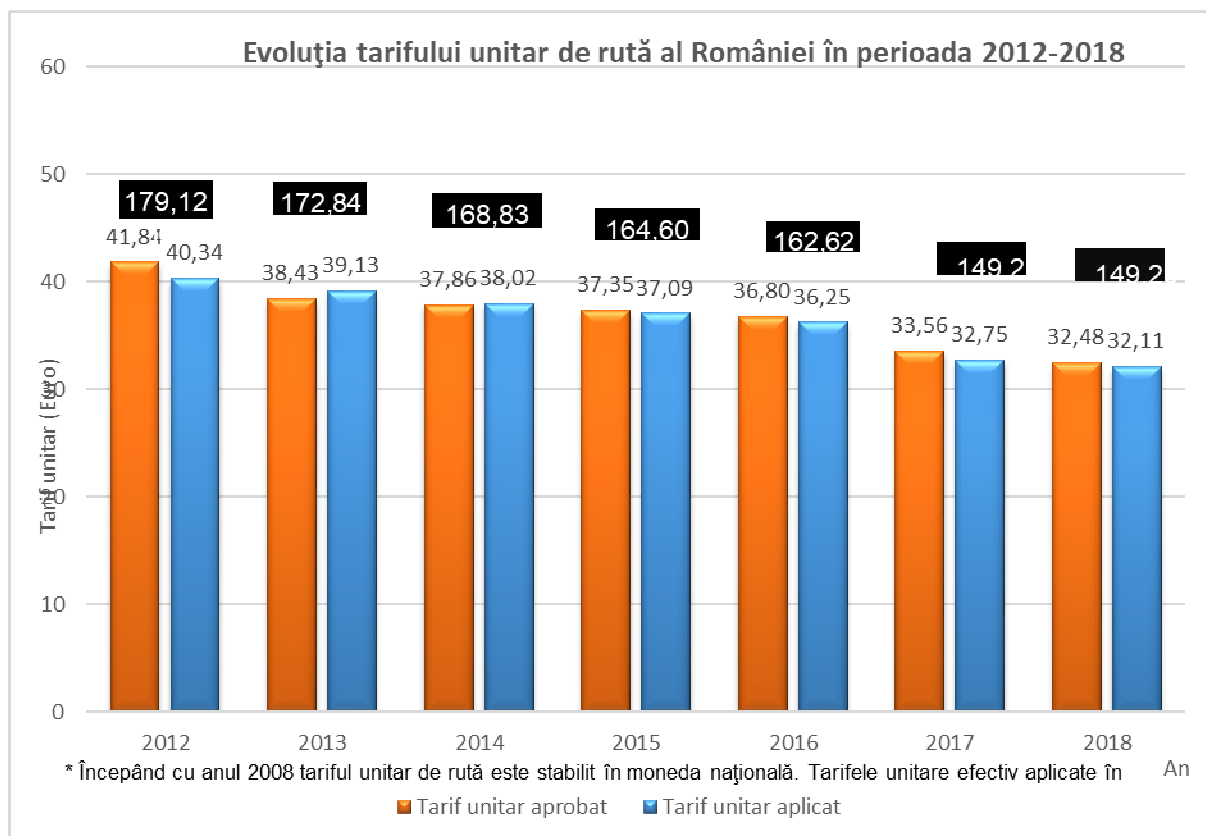


Volumul serviciilor de navigație aeriană de rută prestate în statele membre EUROCONTROL (u.s. totale) în 2018



Evoluția volumului serviciilor de navigație aeriană de rută prestate în România (u.s. totale) în perioada 2012-2018 față de anul 2012





GLOSAR/GLOSSARY

AACR/RCAA	Autoritatea Aeronautică Civilă Română Romanian Civil Aeronautical Authority
ACC	Centrul de Control Regional Area Control Center
AFP	Mesaj ATC de Propunere a Planului de Zbor ATC Flight Plan Proposal Message
AIHCB	Aeroportul Internațional Henri Coandă București Bucharest Henri Coandă International Airport
AIS	Servicii de Informare Aeronautică Aeronautical Information Services
AIP	Publicație de Informare Aeronautică Aeronautical Information Publication
AIRAC	Regularizarea și Controlul Distribuției Informațiilor Aeronautice

Aeronautical Information Regulation and Control

ANCOM	Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații National Authority for Management and Regulation in Communications
ANM	Administrația Națională de Meteorologie National Meteorological Administration
ANSP	Furnizori de servicii de trafic aerian Air Navigation Service Provider
ANS	Servicii de Navigație Aeriană Air Navigation Services
AOC	Centrul de Operațiuni Aeriene Air Operation Center
APP	Apropiere Approach
APV	Procedură de Apropiere cu Ghidare Verticală Approach Procedure with Vertical Guidance
ARN	Rețeaua Europeană de Rute ATS European ATS Route Network
ARTAS	Sistem de Supraveghere și Urmărire a Zborurilor într-o Zonă Geografică Definită ATM Surveillance Tracker and Server
A-SMGCS	Sistem de Control și de Ghidare a Mișcărilor pe Suprafață Advance Surface Movement Guidance & Control System
ATM	Organizarea Traficului Aerian Air Traffic Management
ATS	Servicii de Trafic Aerian Air Traffic Services
ATIS	Serviciul Automatizat de Informare la Terminal Automatic Terminal Information Service
ATSU	Unitate de Servicii de Trafic Aerian Air Traffic Services Unit
BMA	Birou Meteorologic de Aerodrom Aerodrome Meteorological Bureau

BULATSA	Autoritatea Serviciilor de Trafic Aerian din Bulgaria Bulgarian Air Traffic Services Authority
CAL	Identificator de Locație Code Allocation List
CANSO	Organizația Internațională a Serviciilor de Navigație Aeriană Civil Air Navigation Services Organisation
CBS	Sectoare Transfrontaliere de Spațiu Aerian Cross Border Sectors
CDM	Luare de decizii prin colaborare Collaborative Decision Making
CDO	Operațiuni de Coborâre Continuă Continuous Descent Operations
CITA	Controlor de Informare Trafic Aerian Air Traffic Information Controller
CNS	Comunicație, Navigație, Supraveghere Communication, Navigation, Surveillance
CNPMNA	Centrul Național de Protecție Meteorologică a Navigației Aeriene Aeronautical Meteorological Centre
CPDLC	Comunicare Între Controlori de Trafic Aerian și Pilot prin Data Link Controller–Pilot Data Link Communications
CPPZI	Cerințe Privind Proiectarea Procedurilor de Zbor Instrumental Instrument Flight Procedure Design Requirement
CS	Servicii Centralizate Centralized Services
CTA/ATC	Controlor de Trafic Aerian Air Traffic Controller
D-ATIS	Serviciu de Informare Automată în Format Digital pentru Zona de Terminal Digital Automatic Terminal Information Service
DLS	Servicii Data Link Data Link Services
DME	Echipament pentru Măsurare la Distanță

	Distance measuring equipment
DTM	Direcția Topografică Militară Military Topographic Department
DVOR	Radiofar omnidirecțional VHF Doppler Doppler VHF Omnidirectional Range
EAD	Baza de Date AIS Europeană European AIS Database
EASA	Agenția Europeană pentru Siguranța Aviației European Aviation Safety Agency
EGNOS	Sistem de Radionavigație prin Satelit European Geostationary Navigation Overlay Service
ESA	Agenția Spațială Europeană European Space Agency
ESSIP	Implementare Cer Unic European European Single Sky Implementation
EUROCONTROL	Organizația Europeană pentru Siguranța Navigației Aeriene European Organization for the Safety of Air Navigation
FAT	Teste de Acceptare la Producător Functional Acceptance Test
FAB	Bloc Funcțional de Spațiu Aerian Functional Airspace Block
FDPS	Sistem de Procesare a Datelor de Zbor Flight Data Processing System
FEAST	Test Pentru Selecție CTA The First European Air Traffic Controller Selection
FIR	Regiunea de Informare a Zborurilor Flight Information Region
FPL	Plan de Zbor Flight plan
FRA	Flexibilitatea Rutelor de Spațiu Aerian Free Route Airspace

FSA	Mesaj de Activare a Zborului First System Activation
GAT	Trafic Aerian General General Air Traffic
IATA	Asociația Internațională a Transportatorilor Aerieni International Air Transport Association
ICAO	Organizația Internațională a Aviației Civile International Civil Aviation Organization
ILS	Sistem de Aterizare După Instrumente Instrument Landing System
LARA	Managementul Spațiului Aerian Local și Sub-Regional Local and sub-Regional Airspace Management
LoA	Scrisoare de Înțelegere Letter of Agreement
LSSIP	Implementarea Locală a Cerului Unic Local Single Sky Implementation
LVO	Operațiuni în Condiții de Vizibilitate Redusă Low Visibility Operations
LVTO	Decolare la Vizibilitate Redusă Low Visibility Take - Off
MBI	Teme de Briefing Obligatorii Mandatory Briefing Items
MRT	Timp Mediu de Răspuns Mean Response Time
MSA/ASM	Managementul Spațiului Aerian Airspace Management
NATS	Autoritatea Serviciilor de Trafic Aerian din Anglia National Air Traffic Services
NDB	Semnalizare Luminoasă Non-direcțională Non-directional Beacon
NEST	Instrument de Planificare Strategică la Nivel de Rețea Network Strategic Tool

N-FRA	Flexibilitatea Rutelor de Spațiu Aerian pe Timp de Noapte Night Free Route Airspace
NIDS	Sistem Operativ de Afișare Informații și Date New Information Display System
NMOC	Centru Operațional de Management al Rețelei Network Manager Operations Centre
NOTAM	Notice to Airmen Avize către Navigatori
NSA	Autoritatea Națională de Supervizare National Supervisory Authority
OAT	Trafic Aerian Operațional Operational Air Traffic
OMM/WMO	Organizația Meteorologică Mondială World Meteorological Organization
PAN-AM	Academia Internațională de Aviație International Flight Academy
PANS-ATM	Procedura Serviciilor de Navigație Aeriană-Managementul Traficului Aerian Procedure for Air Navigation Services-Air Traffic Management
PNP	Plan Național de Performanță Performnace National Plan
PPP	Paritatea Puterii de Cumpărare Purchasing Power Parity
PRNAV	Zonă de Navigație de Precizie Precision Area Navigation
QMS	Sistemul de Management al Calității Quality Management System
RACR	Reglementări Aeronautice Civile Române Romanian Civil Aeronautical Regulation
RACMR	Reglementarea Aeronautică Civilă Militară Română Romanian Civil Military Aeronautical Regulation
ROMAWOS	Sistem de Observare în Timp Real a Vremii

Real-Time Operated and Managed Weather Observation System

RTS	Simulare în Timp Real Real Time Simulation
RVT	Turn Virtual de Control la Distanță Remote and Virtual Tower
SAR	Căutare și Salvare Search and Rescue
SAP	Plan Strategic de Acțiune Strategy & Action Plan
SAT	Teste de Acceptare la Beneficiar Site acceptance test
SES	Cer Unic European Single European Sky
SESAR	Program de dezvoltare ATM în cadrul CUE Single European Sky ATM Research
SID	Decolare După Instrumente Standard Standard Instrument Departure
SMFA	Statul Major al Forțelor Aeriene Romanian Air Force
SMG	Statul Major General Air Force Staff
SSR	Secondary Surveillance Radar Radar de Supraveghere Secundar
STAR	Rută de Aterizare Standard Standard Terminal Arrival Route
STS	Servicii de Comunicații pe Suport Special Telecommunication Service
SUR	Supraveghere Surveillance
TEN-T	Rețeaua Transeuropeană de Transport The Trans-European Transport Network in Europe

TMA	Zona de Control de Terminal Terminal Control Area
TWR	Turn de control Tower
UFSA/FUA	Utilizarea Flexibilă a Spațiului Aerian Flexible Use of Airspace
VCS	Sistem de Comunicare Vocală Voice Communication System
VFR	Reguli de Zbor la Vedere Visual Flight Rules
WAM	Tehnologie de Supraveghere în Vederea Asigurării Eșalonării Aeronavelor Wide Area Multilateration